

Izhaja vsako sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din. za pol leta 15 Din. za inozemstvo za celo leto 50 Din — Inserati po tarifu. — Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Za pomirjenje naše vasi.

Nihče ni tako tesno zvezan z naravo in tako zelo nanjo navezan in od nje odvisen kakor kmet in sicer vsak kmet, brez razlike vere ali jezika. Vsak kmet mora orati, mora sejati, mora razne sadeže okopavati in gojiti, če hoče na jesen kaj pobrati. Prevelika suša v kakšnem kraju zadene prav vsakega kmeta ravno tako kakor povodenj ali toča. Vsak kmet brez razlike je enako interesiran na tem, da svoje pridelke dobro proda kakor je interesiran na tem, da dobi poceni kredit in da hodi in se vozi po dobrih potih. Skupnih potreb in skupnih koristi, ki vežejo kmeta na kmeta, je torej toliko, da bi človek mislil, da ni nikjer toliko solidarnosti in toliko skupne zavesti kot jo je na kmetih.

Življenje nam pa kaže ravno nasprotno sliko, vsaj pri nas. Kamorkoli človek pogleda na naši vasi okrog sebe, povsod vidi sam kreg in prepir, zavist in jezo in nagajanje. Če ima eden lepo in dobro drevo, ki rodi lep sad, ne da lastnik cepiča vsakemu, ampak le temu ali onemu — vsakemu ga niti dati ne sme, da se — čujte in strmite! — »nekomu« ne zameri! Če ima kdo slučajno par krajcarjev odveč, ne sme pomagati vsakemu revežu s posojilom, ampak samo gotovim osebam, če bi pomagal vsakemu, ki je potreben, bi bilo zopet tukaj tista nesrečna zamera! Tako bi lahko naštel na stotine primerov medsebojnega uničevanja med kmeti namesto medsebojne pomoči in podpore!

Kakor je med pozamezniki, tako je tudi v skupnosti, v občini. Pamet bi rekla človeku, naj občinarji, zlasti kmečki, kakor jih je pri nas večina, samo to sklepajo, kar koristi vsem skupaj — ali je tako? Mi vidimo v praksi navadno ravno nasprotno: Prav pogostokrat sklepajo ljudje in naredi ljudje nekaj, kar koristi le nekaterim, ne pa vsem! In zakaj to? Zato, ker pravi eden, da je »bel«, drugi pa pravi, da je »črn«! To se pravi: Ne sme odločevati skupna korist, ne sme odločevati kmetiška solidarnost, ampak »barva« mora odločevati na naši vasi, tista nesrečna, da ne rečemo prokleta »barva«, ki je edina v največji meri kriva, da je naša vas danes tam, kjer je!

In za to nesrečno »barvo« so se naši kmetje topli kot divji nad 60 let in se tepejo še dandanes! Človeka pa, ki ima res nekaj srca za dobrobit kmeta, ker je sam rojen na kmetih, mora boleti srce, če to nesrečo gleda — to nesrečo, ki je ni kmet sam zanesel v svojo hišo in v svojo vas, ampak jim jo zanesla v vas tista nesrečna skupina nekmečkih, čeprav večina na kmetih rojenih ljudi, ki je ni bilo nikdar nič drugega mar, kakor da je sama plezala po kmečkih hrbtih navzgor do svojih jasl in koristi, na kmeta in na njegove potrebe se pa ni niti najmanj ozirala ali pa kvečjemu toliko, da je kmetom tu ali tam napravila kakšen vodnjak ali most, seveda ne za svoj denar, ampak za kmečki davčni denar; potem pa je bila tista skupina še tako predrzna, da se je postavila h gotove-

mu vodnjaku ali mostu in kričala kmetom na vsa svoja široka usta: »Poglejte, kaj smo storili za vas! Da pa so naredili to, kar so naredili, za kmetiški davčni denar — o tem niso nikdar povedali, ampak to so vselej previdno zamolčali.

Bedasti prepir torej, ki ga opazujemo na naši vasi že nad 60 let, ni zrastel na domači kmečki njivi, ampak je plevel, ki ga je zanesel na naša kmečka tla s tujim duhom napojen človek, sicer naš po rodu in po krvi, toda nam tuj po duhu, ki se ga je nalezal bogveje v tujini. Koliko škode je ta prepir povzročil našim kmetom, to se sploh ne da preceniti in — in ravno zaradi te nepregledne škode je skrajni čas, da ta tuji duh in tista z njim zvezana nesrečna »barva« iz naše vasi izgine!

Prvi, ki je neusmiljeno in z vso odločnostjo udaril po tujem duhu in po tuji nam »barvi« pri nas, je bil Nj. Vel. kralj. Aleksander, ki je pred 2 letoma tujemu duhu zaklical: »Stoj in molči! Dosti si že škodoval, sedaj pa ne boš več!

Ta odločni čin je bil veliko in zgodovinsko važno dejanje, stvar naše vasi same pa je, da ta klic razume in da se tudi naša vas sama iz sebe prerodi in da se otrese tistega nesrečnega tujega duha, ki je bil morebiti dober drugod in za druge, za nas pa nezmerno škodljiv! Tudi naša vas se mora enkrat preroditi in otresti starega plevela, kakor se preraja vsako leto narava, če hoče doživeti po dolgih letih teme in nesreče in trohnebe svoje srečno vstajenje in svojo duševno svobodo in svojo duševno neodvisnost od tujih nam duhov.

Za našo vas je edina rešitev v kmečki slogi in v medsebojnem pomirjenju. Poglejmo v mesta, kaj vidimo tam? Na širokih uli-

cah je trgovina ob trgovini. Prvi trgovec je katoličan, drugi je žid, tretji je protestant. Ali se ti kregajo med seboj? Ne in ne! Oni pač med seboj tekmujejo in si konkurirajo, ne kregajo se pa ne, ampak si pomagajo med seboj, brez razlike vere — vsaj so vsi trgovci! Ali pa pogledjmo v pisarne. Tu sedi Slovenec, tam Nemec, tam zopet Oger itd. Vsi so pa uradniki, ki služijo državi. Ali se ti med seboj pretepajo na življenje in smrt? Ne! Oni pač medseboj tekmujejo, vedno pa se zavedajo, da so uradniki. Tako bi lahko naštel celo vrsto primerov, ki dokazujejo, kako so razni stano- vi v mestu med seboj solidarni, zlasti pa za skupne koristi! Sedaj pa pogledjmo na našo vas: Ali ne bi moglo in moralo biti tudi na kmetih tako? Mi pravimo, da bo moralo po- stati tudi na vasi tako, ali pa bo naša vas popolnoma propadla, pa ne po krivdi kmetov, ampak vsled nesrečnega vpliva tujega duha in tiste nesrečne »barve«. Kmetje bodo sami svoje nesreče krivi le toliko, če ne bodo poslušali svoje lastne pameti in če ne bodo ho- teli slišati odločnega glasu svojega vladarja!

Za ozdravljenje in pomirjenje naše vasi je sedaj najboljši in napripravnější čas. Zli tu- ji duh in pa tista nesrečna »barva« (ena ali druga) mora molčati, tako da lahko govori kmet sam po svoji pameti, po svoji uvidevnosti in po svoji vesti, ne da bi se mu bilo tre- ba bati še kakšne »zamore«. Danes imajo kmetje najlepšo priložnost, da zakličejo vsem, ki so plezali po njihovih hrbtih in na njihove stroške do svojih posebnih korist in jasl: »Z naših hrbtov dolj!« Mi si bomo sami kovali svoj srečo in sami si bomo rezali svoj božični in velikonočni kolač v bratski kmetiški slogi, v medsebojni ljubezni in v medsebojni vzajemnosti! Mi se zavedamo, da smo kmetje, da živimo vsi od zemlje, čeprav govori eden ta jezik in ta zopet druga narečja, zato pa, ker smo kmetje, hočemo mir na vasi in kmečko slogo.

Franjo Cajnko, Slovenjgradec:

Nekoliko besed o sadjarstvu in sadni kupčiji v letu 1930.

Sadjarstvo je danes, ko so razni viri do- hodkov iz gospodarskih panog odpovedali — eden glavnih dohodkov, zato pa tudi zasluži velike pozornosti vseh gospodarskih korpore- cij, posebno pa še nas poedincev.

V januarju 1931 zaključeni podatki tr- govske bilance o našem izvozu izkazujejo, da se je izvoz sadja v splošnem iz naše države v razne tuje države v lanskem letu za naj- manjše 200 odstotkov pomnožil. Priatelj za- djarji, to je velik napredek v državi, banovi- nah, občinah in vseh naših kmetijah, poseb- no pa, če pomislimo na dejstvo, da lansko leto ni nikjer sadje najbolj zadovoljivo ob- rodilo.

Dočim je izvoz naših drugih pridelkov zazadoval, največ vsled padanja cen po vre- dnosti, se je izvoz našega sadja dvignil po

težini in vrednosti, kar je razvidno iz sledeče statistike

Izvozili smo	1928	1929	1930
jabolk za	29'6	57'8	184'9 milijonov Din
čespelj za	46'8	41'8	61'1 » »
orehov za	24'0	17'1	23'5 » »
grozdja za	9'3	8'8	11'3 » »

Skupna vrednost izvoženega sadja znaša v letu 1928. 111'9 milij. Din, v letu 1929. 126'7 milij. Din, v letu 1930. 291'6 milij. Din.

Te številke se nanašajo samo na sveže sadje. Močno pa se je dvignil tudi izvoz suhe- ga sadja, posebno pa sliv in smokvic, kar da- je posebno lepe dohodke južnejšim krajem naše države.

Zanima pa nas tudi, kakšen je bil izvoz v letu 1930. v splošnem in sicer koliko smo izvozili in izkupili za celokupno izvoženo sa- dje naše kraljevine. Žalibog, da nam izvozna

statistika ne pove številke za celo koledarsko leto 1930., ampak pravi:

	vagonov	50 milijonov Din
Sveže slive	2200	40
suhle slive	800	20
jabolka, hruške	3000	80
grozdje	400	20
orehi	700	31
marmelada	20	10
vino	600	20
špirit	400	20
žganje, likerji	5	1
vinški mošt, jabolčnik	200	4

Skupaj smo torej v tej dobi izvozili t. j. od 1. septembra do konca avgusta 1930. iz naše države sadja in sadnih izdelkov 8320 vagonov v vrednosti za 276 milijonov Din.

Ako pogledamo posebne postavke izvoza, vidimo, da se je največ izvozilo jabolk. Veliko zaslug za ta lepi napredek izvoza sadja je pripisati Zavodu za povzdigo zunanje trgovine v Beogradu, kakor tudi raznim sadjar-skim združenjem, zato je ustanovitev Sadjarske zadruge v Mariboru, katera je v tej lanskej sezoni sama izvozila nad 600 vagonov sadja — z veseljem pozdraviti in z vsemi močmi podpreti. Bil sem navzoč pri nakladanju jabolk v Pesnici, St. Ilju in Mariboru, kjer sem videl, da se je večkrat dnevno naložilo do 30 vagonov jabolk na eni postaji.

Če pregledamo in premislimo te številke, pridemo najljubše do spoznanja, da je sadjarstvo v tej dobi res najlepša, najdobičkanostnejša in ena najenostavnejših gospodarskih panog, saj je obdelovanje, pridelovanje in vse delo pri sadju zelo enostavno. In če je že tako, potem bi bil vsak od nas slep, če se ne bi ravnal po vseh strokovno zbranih naukih, katere čitamo v »Sadjarju in vrtnarju« in slišimo na predavanjih po izkušenih sadjarjih.

Z ozirom na vse zgoraj navedeno, moramo imeti s sadjem potrpljenje in usmiljenje, ter večjo spoštovanje do njega. Ali ni največji brezsrčnost tisti, ki se postavi pod drevo in začne s kolom ali ščapom mahati po nežnem, še mogoče nedozorelem sadju, tako, da sok škropi in veje letijo na vse strani? Večkrat sem našel več žlahtnih vejic na tleh ležati, kot pa sadja. Kaj naj rečemo tistemu, ki gre na drevo ter ga stresa, tako, da se celo pri koreninah vse pregiblje? Najlažje pade z drevesa najlepši in najdebelejši sad, ponajvečkrat z vejicami vred. Kako moremo pričakovati, da bi nam tako drevo še prihodnje leto obrodilo, če pa smo pobili in otrsli s sadjem vred tudi najmanjše dve tretjini vejic, na katerih bi prihodnje leto morale viseti sadje?

S prezgodnjim obiranjem tudi preveč radi grešimo, ker tak sad ni za trgovino in ne za domači konzum. Da naša jabolka ohranijo ceno in sloves na inozemskih tržiščih, bi bilo neobhodno potrebno, da se ustanovijo kontrolne postaje, katere bi morale nadzorovati izvoz sadja, tako, da bi se smelo izvoziti le najboljše namizno sadje.

V pretečenem letu je trgovina z jabolki doživela uspehe, kakršnih še ne pomnimo, saj so bile prodane vse vrste od najdrobnejših do najdebelejših in najlepših. Dogodilo se je celo, da je bil Renski Bobovec prodan za isto ceno kot Kanadka. Pričakovati pa je nam časov, ko se ne bode dalo tudi najlepše in najboljše jabolko za primeren denar vnovčiti, ter je že iz tega vidika potrebno, da izvažamo le najfinejše sadje, da si pridobimo sloves.

Marsikateremu se bo neverjetno zdelo, če povem, da je lansko leto neki trgovec iz Italije nakupil v Sloveniji več vagonov jabolk, iste v Trstu raztovoril in dal v skladišče. Pustil jih je nekaj časa obležati, zatem presortiral, zapakal in opremil v ameriške zabojke. In jih prodaja sedaj v naših pristaniščih kot »Ameriška jabolka« po 18 do 20 Din za kg. Ta slučaj nas uči, da bo treba bolj intenzivnega zanimanja za izvoz sadja, opremljenega in zapakovanega v ameriške zabojke, saj se to izplača.

Najstarejši kmečki narodi.

(Nadaljevanje.)

Nemški kmet je bil prost davkov in vojaških dolžnosti, ne pa tako slovenski. On je moral v boj, kadar ga je kralj pozval. Ves ta čas se je moral vzdrževati sam s hrano in obleko. In boj je bilo dosti, saj so se često vršile vojne med fevdalci na eni in cesarjem na drugi strani, kakor tudi z zunanjimi sovražniki. Da so se svobodni kmetje — zvali so se svobodini — izognili vojnim dolžnostim, so svojo zemljo izročali plemstvu ali cerkvam (samostanom), ki naj bi jih bili za to ščitili pred sovražnikom.

Tako se je slovenski kmet umikal tujcu, čigar število je naglo rastle. V 12. stol. je bilo to že veliko; na brižinskem gospodstvu v

tretjo tretjino prahe. Radi te ploskovne in časovne razdelitve so ta gospodarski način imenovali trosevnji.)

Uradniki, ki so ta posestva nadzirali, so mu morali o razmerah točno poročati. Kljub raznim sporom se je poljedelstvo znatno dvignilo in Karel Veliki je z dohodki s teh posestev kril vse izdatke za dvor, državo ter ceste in šole.

Gospodski dvor fevdalcev je stal na prikladnem mestu nekako v sredini gospodarstva. Bil je zavarovan in dobro utrjen. Ob gradu so bila obširna gospodarska poslopja: veliki skednji, lope, kleti, hlevi za živino. V hlevih so bile krave in ovce, volov ni bilo, ker so to vprežno živino dajali podložniki. Grajski oskrbnik jih je že pravočasno obvestil, kdaj imajo robotati z vprežno živino in gorje, če bi ne bili ukaza točno izvršili!

Gospod je imel neposredno lastno in podložniško zemljo. Prvo so razen grajskih uslužbencev obdelovali tudi kmetje, za kar so morali biti vedno na razpolago. Na klic grajskega roga so morali pustiti še tako nujno delo na svoji (podložniški) zemlji in iti robotat gospodu.

Prvotno je bilo za naše prednike še hujše. Vsi oni, ki so se uklonili tujemu gospodstvu šele, ko jih je v to prisilil meč, so postali robi.

Rob ali nevoljnik je služil gospodu s svojo osebo in imetjem. Bil je nesvoboden in brez pidi svoje lastne zemlje. Smatranega za navadno blago, ga je gospod lahko daroval, zamenjal ali celo prodal na trgu, kakor se je tudi res godilo. Rob je bil vezan na grudo in se ni smel seliti, niti si izbrati drugega poklica.

Pozneje so graščinski mogotci število robov množili samovoljno in neutemeljeno, to se pravi, da so si posestvo svobodnega kmeta (svobodnjaka, svobodina) na zvit način prisvojili in je spojili s svojim zemljiščem. To so lahko storili, ker so imeli sodno pravico na svojem ozemlju.

V 15. stoletju se je robstvo omililo v podložništvo. Od tedaj je odvisnost zemljišča prihajala na podložnike z natančno določenimi pravicami in dolžnostmi. Iz tega pravnega razmerja so izhajale dolžnosti dvojne vrste: služba gospodu z delom in dajatve v pridelkih.

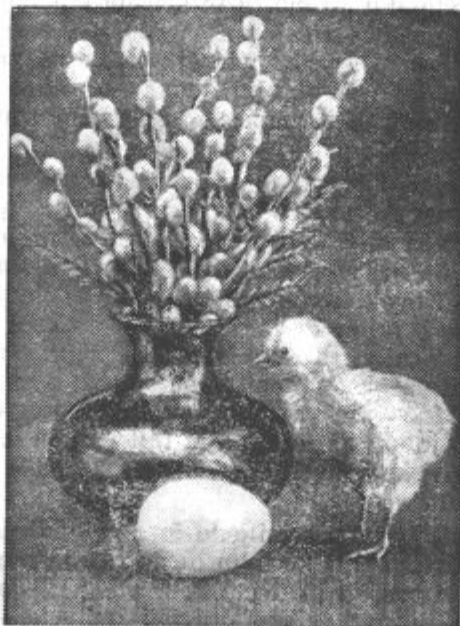
Delo se je nazvalo robota, tlaka, dajatve pa služnosti (Dienste, Frondienste). Tlaka je nespremenjena trajala 1000 let.

O načinu obdelovanja, o redu v vasi, na zemljiščih itd. so se posvetovali in dogovorili grajski sodnik ali župan in poedini kmetje na skupnih zborih, ki so jim pravili »pravde« ali »veča«.

Gojili so iste pitome rastline in živali kot predniki, ne da bi bili tehnično napredovali. Fevdalizem je kmete preveč pritiskal, da bi se bili mogli strokovno razviti.

Največ svobode so podložni kmetje imeli v gozdih. Ti so bili v primeri z obdelano zemljo zelo razsežni in les ni tedaj imel današnje veljave. Zato so bili gozdovi neuvaževani. Kmetje so jih lahko trebili in izsekavali. (S tem delom so skovali mnoga lepa krajevna imena, na pr. Trebnje, Trbovlje, Laže, Rovte itd.). S tem kulturnim delom so večali orno zemljo, kar je bilo v prid pred vsem gospodstvu.

Na ta način so se večale tudi planine in z njimi planinske kmetije (Schwaigen), ki so se bavile le z živinorejo in izdelovanjem sira. Baje so se naši predniki učili od furlanskih pastirjev, s katerimi so tedanjim tolminski in gorenjski pastirji prišli v dotiko. Z vresjem obrastla gorska pobočja in nižave so puščali neobdelana za »čebelne pašnike«. Največ čebelarjev je bilo okrog Ptuja, in mariborska županija je dobivala od letne služnosti medu nad 50 loncev.

Veselo Velikonoč
želila vsem bralcem
redništvo uprava.

Škofji Loki je bilo od 161 kmetov 108 nemških. Enako razmerje je bilo v Velesovem na Kranjskem, Bizeljskem in drugod.

V začetku 15. stol. je bila kolonizacija nemških kmetov po Slovenskem dovršena.

Kakšno pa je bilo pravno razmerje med fevdalcem in podložnim kmetom?

Namen fevdalizma je bil:

1. Spraviti kmete v odvisnost od zemljiških posestnikov in
2. Iztisniti iz njih čim večje dajatve.

V to naj bi bil deloma služil nov način obratovanja na veleposestvih. Smernice in praktične izkušnje za to so dajala vzorna posestva Karla Velikega. Njegovi nasledniki mu niso sicer glede vzornosti sledili, vse preveč so se udajali političnim težnjam in se ruvali za nadvlado. A organizacija, upravno in strokovno znanje s teh veleposestev so bile uradništvu fevdalne gospode dobrodošle.

Iz upravnih odredb Karlovih domen se razbere njegova strokovna sposobnost. Bil je popolen poljedelec. Na svojih posestvih — 80 po številu — je gojil vse mogoče poljske kulture in redil različne domače živali. Držal se je takrat tako splošnega vaškega gospodarstvenega načrta, zvanega trosevni sistem. Ta sistem so poljedelci uvedli že prej iz lastnega nagiba. Radi pomanjkanja gnoja (ker so sejali prekomerne količine žit) in nepoznanja pogojev za uspevanje rastlin je morala zemlja ležati vsako leto toliko neobsejana ali v prahi, da se je opomogla. Kolobarili so: eno tretjino ozimine, drugo tretjino jarenine in

Po svetu

Za agrarne države je bil najvažnejši dogodek preteklega tedna

AGRARNA KONFERENCA V RIMU.

Ta konferenca je imela namen poiskati sredstva, kako bi se dala poljedelska produkcija urediti tako, da bi kmet ne delal več zastonj, ampak da bi našel za svoje pridelke zopet primeren trg in primerne cene.

Kakor pa je podoba, konferenca ne bo dosegla zaželenega uspeha, kajti že samemu načrtu bodoče agrarno organizirane Evrope so se uprle države iz drugih delov sveta, ki so tudi silno interesirane na evropskem agrarnem tržišču, predvsem Argentinija in Rusija. Kaže torej, da agrarne krize ne bo prej konec, dokler se ne bode dalo vzpostaviti pravilnega oziroma znosnega razmerja med cenami kmečkih pridelkov in industrijskih izdelkov. Napeto razmerje med enim in drugimi cenami je glavni vzrok današnje krize.

NEMŠKO-AVSTRIJSKI CARINSKI SPORAZUM

je še vedno predmet najbolj živahnih razprav v mednarodni politiki. V Parizu in v Londonu še vedno prevladuje mnenje, da ne bo ostalo samo pri gospodarskem sporazumu, ampak da bo temu sporazumu sledila tudi politična zveza oziroma ujedinjenje vsega nemškega naroda. To mnenje utegne biti zelo resnično, kajti Nemci v Nemčiji in v Avstriji delajo sicer počasi, toda zelo vztrajno in premišljeno za svoje bodoče edinstvo. Oni se n. pr. na celi črti ujedinijujejo kulturno (enako šolstvo, enak pravopis itd.), potem pa tudi pravno, t. j. oni izdelujejo postave, ki so v obeh državah skoro enake, tako da v danem slučaju ne bo treba narediti nič drugega, kakor ujedinjenje enostavno proglasiti. To vedo tudi na evropskem zapadu, vedo pa tudi državniki na Češkem in pri nas in zato je odpor proti nemškemu načrtom docela razumljiv. Proti nemškemu načrtom nastopajo posebno ostro Čehi, in češki minister za zunanje zadeve dr. Beneš predlaga, naj bi se proti nemški gospodarski sili združile vse balkanske države z Malo antanto in Poljsko vred tudi v eno samo carinsko enoto, da bi mogle uspešno tekmovati z nemško gospodarsko in politično silo.

NEMIRI V ŠPANJI

se še niso polegli, pač pa prihaja pri raznih priklakah do vedno novih krvavih spopadov med policijo in med uporniki, tako da mislijo zopet uvesti vojaško diktaturo, ki naj bi napravila red v deželi.

Kmetovalci, podeželski trgovci in obrtniki!

Kadar naročate kakršnekoli vrste tiskovine za občinske urade, zadruge ali društva, se obrnite zanesljivo glede cen in solidne postrežbe na

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23.

KMETIJSKA MATICA.

Letošnji književni dar Kmetijske Matice bo izredno lep, predvsem pa koristen in praktičen. Vseboval bo knjige, kakršne naš kmetijski gospodar že davno pogreša pri svojem gospodarstvu. Ker se pa tiska le toliko izvodov, kolikor je priglasi naravnih naročnikov, zato naj vsakdo pazi, da se pravočasno prijavi za člana, ker sicer ne bo več mogel dobiti knjig. Prijavni rok poteče z 31. majem t. l. Naročnina je letos znižana na Din 20.— Naročajte in širite Kmetijsko Matico! — Vesele velikonočne praznike vsem dragim Matičarjem želi uprava Kmetijske Matice.

Govori se o Jugoslaviji...

... o lepih narodnih običajih
... o živopisanih nošah
in krasnih zobeh njenih prebivalcev!

Kdor pripoveduje o Jugoslaviji ne pozabi pripomniti, kako imajo Jugoslovani lepe zobe. Stotisoče Jugoslovčanov neguje svoje zobe s Sargovim Kalodontom. Osvežujoča pena Sargovega Kalodonta... zobne kreme prekrasno čisti zobe, da jim lesketajočo belino, a usta varuje bolezenskih kali.

SARGOV

KALODONT

ohranjuje zdravje in lepoto zob.

»GRUDA«

je pravilna rešitev nagradne uganke, za katero je namenila »Gruda« svojim naročnikom tako lepe nagrade.

Kdo jih je dobil?

Zrebanje je bilo 26. marca v upravnistvu, kjer se je sreča nasmehnila spodaj navedenim. V to določena komisija je vse upravičence po skrbnem pregledu overila in predsednik komisije dr. Julij Felaher, drž. tožilec v Ljubljani, je nato lastnoročno dvignil iz žare številke spodaj navedenih udeležencev. Ostali člani komisije so bili: dr. Janže Novak, Dolfe Schauer, Marjanca Rozmanova in France Gerželj.

1. Šivalni stroj, vreden 3700 Din, je dobil Liberšar Anton iz Rese pri Škocjanu na Dol.

2. Gramofon s tremi ploščami, vreden 1100 Din, Colarič Franc iz Slinovca pri Kostanjevici.

3. Po eno večjo budilko Jože Vogelnik iz Gorij pri Bledu in Pavlina Ocvirk iz Prekop pri Vranskem.

4. Po eno malo budilko pa so dobili sledeči: Pretnar Angela iz Grobelj, Jenko Marjana iz Ljubljane, Košar Iva iz Frankolovega, Jože Mali od Sv. Ane pri Trzinu, Kovač Marjana iz Cerkelj, Vode N. iz Komende, Brečelnik Ivan iz Dravlj, Hočevar Franc iz Strug, Gostenčnik Anton iz St. Ilje, Lipovč Slavka iz Ljubljane.

Vsi navedeni dobitki so pri tvrdki Centra, kjer jih bodo upravičenci dvignili.

Ostalim naročnikom, ki jih je sreča tokrat prezrla, pa kličemo v tolažbo, da jih bo drugič verjetneje upoštevala, ko bo zopet nova uganke z novimi lepimi dobitki, ki jih bo tudi več. Agitirajmo pridno za »Grudo« in bodimo ji točni plačniki.

Upravištvo »Grude«.

Kmetijstvu škodljiva zabava naj se odpravi.

Ker se zadnji čas veliko piše in govori o novem bodočem lovskem zakonu in ker je naš list pod zgornjim naslovom v predzadnji številki, dodam nekaj misli.

Koristi od divjačine nima kmet nobene. Škoda pa, povzročena samo po enem zajcu, bi se lahko cenila v sadjarskih okoliših in v obrobih gozdov in obširnih poljih, posebno na fižolu, na tisoče. Le naj se opazuje, kaj napravi samo eden zajec škode. Ako pa mora plačati najemnik lova malenkostno odškodnino, takrat je ogenj v strehi. Kmetijske občine bi rade prepustile tisto najemnino, da se bi uničilo čim največ divjačine, proti temu ne bo nobeden ugovarjal.

Izgovori, da je to tudi del narodne prirede, prodaja kože itd., naj si pa tisti, kateri zagovarjajo to stališče, ograde svoja zemljišča po mili volji kolikor hočejo in naj opogate, to ne bo nikomur žal.

Dopisi

Cerklje ob Krki. Dne 28. marca se je vršil pri nas komisijonen ogled za napravo vodovoda, ki bi dovajal pitno vodo za Cerklje in Župečo vas. Vodovod bi gradil Higijenski zavod. Komisije se je udeležilo okrog 150 ljudi iz bližnjih vasi. Zanimiva je bilo sodba in mnenje prisotnih kmetov o gradnji vodovoda. Vsi so se izjavili proti, češ da imajo njihove vasi dovolj pitne vode, nekatere celo po dva studenca in mnogo vodnjakov z boljšo vodo, nego bi bila iz imenovanega vodovoda. Higijenski zavod je računal tudi na sodelovanje interesentov, toda tudi v tem pogledu je bil rezultat negativen. Nikdo se ni prijavil za delo, pač pa je vsakdo računal na odškodnino. Kmetje so predlagali, da naj bi se vodovod napeljal raje v hribovske vasi, kjer je res nujna potreba, pa je inženjer izjavil, da to tehnično ni mogoče. V nekaj dneh se bo odločilo, ali se bo vodovod gradil ali ne.

Iz Blok. Pretekli teden se je pri nas ustanovila živinorejska selekcijska zadruga, h kateri je takoj pristopilo 19 članov. Zadruga bo za zboljšanje pasme kupila večje število krav in telic montafonk. Ustanovilo se je tudi Sokolsko društvo. Dne 29. t. m. smo imeli v občini slavnost in to ob priliki odlikovanja tukajšnjega župana Stanka Lenarčiča, kateremu je sreski načelnik izročil red Sv. Save V. stopnje in red jugoslovanske krone V. Gospod načelnik dr. Tekavčič je imel na odlikovanca prav lep patrijotičen nagovor, za katerega se je slednji tudi v iskrenih besedah zahvalil. Tudi birmo bomo imeli pri nas letos po dobi 5 let. Kmetijska podružnica si je nabavila hrbtno škropilnico (avtomatično), katero sedaj sadjarji prav pridno uporabljajo. K nakupni ceni arborina je prispeval polovico občinski kmetijski odbor.

Dol. Karteljevo pri Novem mestu. Da naši otroci, naši fantje in dekleta res nekaj znajo, smo videli preteklo nedeljo dne 22. marca t. l. v šoli v Dol. Karteljevem. Prvič je stal oder v naši lepi šoli in prvič so nastopili naši otroci kot telovadci in v igri. Možen in fantom so nad vse ugajali: »Mladi vojaki«, čudili so se izurjenosti in točnosti, s katero so korakali in izvajali vajo. Deklice so nastopile v več rajalnih vajah ob spremljevanju petja in godbe. Ljubka je bila igrice: »O mater« in deklamacije za priliki Materinskega dne, ki smo ga tudi ta dan obhajali. Fantje in dekleta pa so pod vodstvom g. šolskega upravitelja V. Erkerja zapeli tako lepo in ubrano, da se je čudila celo boljša družba. Našim fantom in dekletom vse priznanje, ker so tako požrtvovalno pripravljali oder in tako lepo zapeli. Soba je bila nabito polna in vsak bo zadovoljen, če nam zopet kmalu kaj tako lepega pripravite.

Vače. Nedavno je bil napaden v Volčičevih gostilni na klancu kmetijski fant Josip Vrtačnik iz Slivne. Zakaj so ga napadli se ne ve, domneva pa se, da morda radi tega, ker je Sokol. — Orožniki so ugotovili nekaj divjih lovcev, ki bodo imeli sitnosti s sodnijo.

Mala Nedelja. Narodno kulturno društvo priredi svojo pomladansko akademijo s krasno kmečko igro »Pri Hrastovih« od pisatelja Ksaverja Meška v nedeljo 2. maja. Sosedna društva se naprošajo, da vpoštevajo to prirediteljev ter v obilnem številu obiščejo Malo Nedeljo.

Gomilsko. V nedeljo 29. marca ob 3. uri zjutraj je izbruhnil požar v Žoharjevem mlinu, kjer je pogorelo vse, med drugim tudi mnogo žita in moke. Mlin je imel v najemu g. Ivan Muhovič iz Grajske vasi, ki trpi ogromno škodo. Kako je požar nastal, se ne ve.

Sv. Andraž v Slov. goricah. Na Jožefovo smo proslavljali pri nas prvi tovrsten praznik. Kmetško-nadaljevalna šola je zaključila ta dan svoj dvoletni tečaj z odlično uspešno zaključno slovesnostjo. Domači fantje — večinoma sami bodoči gospodarji — so nam pokazali, koliko zmora dobra volja in resno stremljenje po napredku našega kmetstva. Šolske slovesnosti, ki je obsegala predvsem kratek izpit, so se pa udeležili žal le redki domačini. Poleg domačega učiteljskega zbora in očetov učencev smo videli le nekaj članov občinskega in krajevnega šol. odbora, po nekaj članov domače hranilnice, kmetijske sadjarske in čebelarke podružnice. Z neprijetnimi občutki pa smo sprejeli vest, da dušni pastir ni hotel domačinom raz prižnico prečitati po vodstvu kmetško-nad. šole sestavljenega vabila, češ, da zadeva ne spada na toli sveto mesto. Seveda pa spadajo na našo leco razne druge zadevščine, ki tudi z vero nimajo nič opraviti. — Kljub vsemu temu, pa smo se divili uspehom te naše ljudske univerze in smo lahko trdno uverjeni, da bodo rodili najlepše sadove. Poslušalci se niso mogli načuditi, da je možno v nekaj zimskih mesecih pridobiti toliko teoretičnega in praktičnega znanja. Prvenstveno gre zahvala za tako hvalevredno delovanje našemu g. šolskemu upravitelju, ki se neumorno žrtvuje za nas in naš napredek. Nadalje gre vsa zahvala našima odličnima domačinoma gg. Tomažu Tosu in Ivanu Jurančiču, ki sta s svojo vsestransko sposobnostjo doprinesla dobršen del k tako sijajno uspelemu zaključnemu slavlju. — Dobro obiskan banket, ki se je nato popoldne vršil, se je ob najprijetnejšem razpoloženju zavlekel pozno v noč in je pokazal, da je tudi pri Andražu včasih lahko prijetno. — Prisrčna zahvala vsem, ki se žrtvujete za naše dobro.

Št. Pavel pri Preboldu. V Laskovi vasi je v petek 23. marca t. l. umrl g. Franc Cilenšek, posestnik, bivši dolgoletni župan, načelnik domačega gasilnega društva, cerkveni ključar itd. Bil je star 74 let. Pokojnik je bil zelo dober voljen človek in splošno spoštovan, kar je pričal izredno lep pogreb. Naj počiva v miru, preostalim naše iskreno sožalje!

Sv. Peter. Dograditev banovinske ceste Sv. Peter—Ložane najbolj ovira dobava gradbenega materiala. Dva km vstran je velik kamnolom Hum, ki je že od komisije cestn. odb. odobren in lastnik je pripravljen odstopiti ga za malo odškodnino. Podjetnik, ki bi prevzel gradbo te ceste, bi moral zgraditi do kamnoloma dovozno cesto. Lastniki zemljišč so pripravljeni potrebno zemljišče odstopiti brezplačno. Ta dovozna cesta se bi lepo podaljšala skozi občine Jablanec—Zimica in zvezala z banovinsko cesto Sv. Lenart—Sv. Barbara—Ptuj. Zvezna cesta bi bila dolga 4 km in bi bila tudi iz strateških ozirov pomembna, saj je Hum najvišja točka spodnje dela Slov. goric. Izdatki za zgradbo dovozne ceste ne bi prekoračili izdatkov dobave gradbenega materiala iz drugih oddaljenih kamnolomov. Po strokovnjaških računih bi stal kub. meter materiala iz Huma 70 Din, iz drugih kamnolomov pa Din 210. Rabilo bi se okoli 3000 kub. m. Razlika v ceni bi bila okoli 400.000 Din. Upati je, da bodo merodajni krogi pospešili dograditev potrebnih cest.

Frankolovo. Dne 15. marca je imelo tukajšnje društvo kmetijskih fantov in deklet svoj redni občni zbor. Iz poročil funkcionarjev posnemamo, da je društvo v pretečenem letu kljub raznim zaprekam dobro delovalo za procvit in povzdigo našega kmetijstva. — V torek 17. marca je bil pa na Frankolovem živinski sejem. Udeležba je bila zelo velika, le kupčija je bila prav žalostna. Tujih kupcev ni bilo, domači mesarji so pa plačevali po 6 dinarjev žive teže. Meso pa sekajo po stari ceni. — Na praznik sv. Jožefa je imela »Sadjarska in vrtnarska podružnica« svoj redni občni zbor v stari šoli, ki so se ga v lepem šte-

vilu udeležili sadjarji. Po večini je bil izvoljen stari odbor in sicer predsednik župnik Vlačav Čeh; podpredsednik ekonom Josip Gregore; tajnik šol. upr. Ignac Pejcha, blagajnik trgovec Filip Schnabl. Odborniki: Miha Kovač, kmet, Franc Potočnik, kmečki sin, Anton Kotnik, drž. cestar, Joško Goršak, kmet. Med članstvom je bilo opaziti veliko veselje za povzdigo sadjarstva v našem kraju, zato se je sklenilo, da bomo imeli vsak mesec sestanek društva, da se bomo pogovorili in posvetovali o sadjarstvu našega kraja.

Orlavas. V nedeljo 22. marca je priredila tukajšnja Sadj. in vrtn. podružnica predavanje o sadjarstvu. Predavanje se je vršilo v osnovni šoli, kjer se je zbrala večina članov podružnice, prišli so pa v lepem številu tudi drugi, kakor tudi žene in dekleta. Predavatelj, kmetijski strokovnjak g. Goričan, je obširno razpravljal o sajenju in negi sadnega drevja, o zatiranju škodljivcev in o uporabi sadja za domače potrebe. Posebno je naglašal, da je sadjarstvo edina panoga kmetijstva, ki je še ni doletela kriza, t. j. v sadjarstvu še ni nadprodukcija, kar bi mogli sadjarji pač upoštevati in se z vso vmeno oprijeti umne sadjereje. Ob koncu je g. predavatelj dal številne nasvete za splošno kmetijstvo in gospodinjstvo. Sploh, vsi poslušalci so bili z predavanjem izredno zadovoljni, ker način predavanja, ki je značilen za g. Goričana, pritegne vsakogar in lahko rečemo, da bi ga poslušali še dalje, če ravno je govoril cele tri ure. Po predavanju je še praktično pokazal na bližnjem sadovnjaku, kako moramo obrezovati mlado drevje, nakar smo se zadovoljno razšli. — 5. redni občni zbor »Društva kmetijskih fantov in deklet« — Zimzelen« se bo vršil v četrtek 9. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v društveni sobi z običajnim dnevnim redom.

Topovlje pri Braslovčah. Zavratna jetika je utrgala nit življenja gđ. Nežki Marovt; umrla je v petek 27. marca t. l. Imenovana je bila gojenka V. letnika učiteljskega v Mariboru in ni ji bilo dano, da bi nastopila svoj poklic. Pogreb se je vršil v nedeljo 29. marca na braslovško pokopališče, katerega se je udeležilo mnogo ljudstva in tudi njene tovarišice iz V. letnika učiteljskega v Mariboru. Naj ti bo zemljica lahka!

Najbolje kupite

nogavice, damske in moške rokavice, damsko in moško perilo Bengerjevo, puloverje, telovnike (vestije) žepne robce, kravate, ovratnike, srajce, šifone, glote, čipke, vezanine, gumba, DMC prejlce, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine le pri

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Iz Prevalj. Licencovanje plemenskih bikov v dravogradskem srezu. V smislu določil zakona o pospeševanju živinoreje in odloka kr. banske uprave v Ljubljani se vrši licencovanje plemenskih bikov v srezu dravogradskem v dneh 13., 14., 15. in 16. aprila t. l. K licencovanju je pripravi vse biko nad 15 mesecev stare. Spored. licencovanja je sledeči: Ponedeljek 13. aprila 1931 Dravograd za občine: Dravograd, Ojstrica, Libelice in Tolsti vrh bližnji del občine; Guštanj za občine: Guštanj, Kotlje in bližnji del občine Prevalje in Tolsti vrh; Prevalje za občine: Prevalje, Sv. Danijel ter bližnji del občine Libuče. Torek 14. aprila t. l. Črna za občine: Črna, Koprivna in bližnji del obč. Mežica; Mežica za občine: Mežica in ostali del občine Libuče; sreda 15. aprila 1931 Muta za občine: Muta, Gortina, Pernice, Sv. Primož nad Muč. Vuzemica, Trbonje, Sv. Primož na Poh. in bližnji del obč. Sv. Anton na Pohorju; pri Kosovi koči za občine: Ribnica na Poh., ostali del Sv. Antona na Poh. in bližnji del Janževski vrh-Orlica; četrtek 16. aprila 1931 Marenberg za občine: Marenberg, Zg. Vižin-ga, bližnji del obč. Remšnik, Vuhred; Brezno za občine: Breznó, ostali del obč. Remšnik in ostali del obč. Janževski vrh-Orlica, Kapla, Brezno. — Kmet. referent Zgodšek.

PRAVA POT

za temeljito in štedljivo pranje. Schicht-

tova metoda je enostavna in prak-

tična. Z Žensko hvalo se zvečer na-

moči, s Schichtovim terpentino-

vim milom pa prihodnje jutro izkuha.

ZVEČER

ZJUTRAJ

TO JE CELO DELO PRI
SCHICHTOVI METODI

Novice

NAROČNIKI, poravnajte naročnino, ne čakajte na opomine. Opomini stanejo upravo čas in denar.

Proračun Dravske banovine odobren. Finančni minister je odobril proračun Dravske banovine. Proračunska vsota znaša 116 milijonov 355.699 Din, proračun podjetij pa 56 milijonov 116.421 Din. Obenem s proračunom je finančni minister odobril tudi uredbo Dravske banovine za izvršitev proračuna. Višina banovinskih doklad, ki je odobrena Dravski banovini, znaša 35 odstotkov. Z odobritvijo proračuna Dravske banovine so potrjeni vsi banovinski proračuni za leto 1931-32.

Proslava 25-letnice nadškofa dr. Sedeja. Na praznik Marijinega oznanenja je praznoval 25-letnico škofovanja goriški nadškof preč. g. dr. Frančišek Sedej. Ob tej slovesni priložnosti ga je hotel obiskati tudi nadškof dr. Anton Jeglič, a so ga italijanske oblasti na nečuden način zavrnile na meji.

Nadškof dr. Jeglič vrnil italijansko odlikovanje. Vsled zavrnitve na italijanski meji in onemogočenega poseta pri goriškem nadškofu dr. Sedeju ob priložnosti njegove proslave je nadškof dr. Jeglič vrnil red sv. Mavricija in sv. Lazarja italijanski vladi, ki ga je odlikovala l. 1925.

Novi državni proračun za leto 1931-32, ki ga je v ponedeljek, 30. marca predložil finančni minister dr. Stanko Švrljuga Nj. Vel. kralju v potrdilo, znaša 13.210.303.954 dinarjev in je za 137 milijonov manjši od lanskega.

Podpis trgovinske pogodbe s ČSR. V ponedeljek 30. marca je bila v Pragi na svečan način podpisana trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Za našo državo je podpisal pogodbo minister g. Juraj Demetrović, za ČSR pa zunanji minister dr. Edvard Beneš.

Šestdesetletni jubilej je obhajal 26. marca eden najodličnejših evropskih agrarnih politikov profesor tehniške visoke šole v Curihu in ravnatelj švicarske kmetijske zveze g. dr. Ernest Laur.

Nadzornik za vinarstvo in kletarstvo. Upokojeni direktor vinarske in sadjarske šole v Mariboru g. Andrej Žmavc je imenovan za vršilca dolžnosti potovalnega nadzornika vinarstva in kletarstva v Dravski banovini.

Japonski zdravnik v Ljubljani. Pretekli teden se je mudil v Ljubljani znameniti japonski zdravnik dr. Nišinjši iz Mukdena. Imenovani je na poučnem potovanju po Evropi, kjer proučuje razne zdravstvene ustanove.

Novinarski dom v Ljubljani. Slovenski novinarji so osnovali stavbno in gospodarsko zadrugo »Novinarski dom«. Namen zadruge je v glavnem razviden že iz njenega imena: slovenski novinarji naj dobe v Ljubljani svoj dom, dostojen velike vloge novinarstva v slovenskem javnem življenju prošlosti in sedanjosti.

Velikonočne počitnice na šolah bodo trajale od 2. do 15. aprila.

Stanje združništva v Jugoslaviji. Po statistiki glavne združne zveze je bilo v kraljevini Jugoslaviji leta 1930. 604.640 združnikov, organiziranih v 6294 zdrugetah, včlanjenih v 34 združnih zvezah in 14 podzvezah. Največ zdruget je bilo kreditnih, to je 3974, nabavljajnih pa je bilo 1107.

Vesle Velikonočne praznike želijo slovenski fantje 54. peš. puka iz Splita starišem, fantom in dekletom: Požun Maks, Sevnica; Primožič Franc, Volavšek Martin, Loka pri Zid. mostu; Celestia Alojz, Šent Jurij pod Kumom; Ignac Fortuna, Višnja gora; Pavlič Alojz Kranjc Ivan, Kranjc Franc, Bauman Ferdi Alojz, Tovornik Ivan iz Sevnice ob Savi; Miha Gričar, Plazar Slavko, Hrastnik; Ivan Lenarčič, Mokronog; Franc Mavrič, Drušče; Maček Ivan, Podbreznik Martin, Zelič Anton, Laško, Lekše Slavko, Krško; Oblak Franc, Litija in Strah Ivan, Radeče pri Zid. mostu.

Zborovanje savinjskih hmeljarjev. Na praznik Marijinega oznanenja se je vršil v Zalcu občni zbor Hmeljarskega društva za Slovenijo, katerega se je udeležilo 44 delegatov in 12 podružnic. Občni zbor je sprejel naslednjo resolucijo glede oznamovanja hmelja: »Glede znamke se izreka Hmeljarsko društvo, da naj zaenkrat ostane oznamovanje neizpremenjeno na podlagi zakona iz leta 1907. Izvensavinjski hmeljarji si lahko izberejo sami ime, samo ne takega, ki bi se lahko zamenjalo z imenom »južnoštajski savinjski hmelj«. Novi glavni odbor je tako-le sestavljen: predsednik Fran Roblek, podpredsednik Alojzij Mihelčič, poslovodja Anton Petriček, odborniki inž. Dolinar, Edvard Kukec in Vinco Stopar.

Židje za Jugoslavijo. V Subotici se je vršila te dni skupščina židovskih cerkvenih občin iz Vojvodine. Vsi govorniki so poudarjali vdanost Jugoslaviji in kraljevskemu domu.

Novo tovarno špirta bodo zgradili v Obrenovcu z letno proizvodnjo možnosta 6000 hl čistega alkohola. Finančno ministrstvo je zgraditev že dovolilo.

Kmet. referent Jos. Sustič, Kranj:

Medsebojno zavarovanje živine.

(Nadaljevanje.)

§ 19. Lastnik ponesrečenega ali poginulega goveda ima pravico, da za njegov slučaj cenitve sam določi enega izmed treh izvršujočih cenilcev in sicer izmed treh cenilcev-naměstnikov, namesto enega izmed rednih cenilcev. Ostala dva cenilca sta redna cenilca ali njiju naměstnika.

§ 20. Zoper izvršeno cenitev ni pritožbe.

§ 21. Cenilci obvestijo ustmeno v svrhu vpisa takoj po cenitvi načelnika o sledečem:

- a) komu, kdaj, kje in koliko je bilo govedo cenjeno;
- b) starost in spol cenjenega goveda;
- c) opis nezgode in ukrepov cenilcev oziroma lastnika;
- d) imena cenilcev, ki so živali cenili;
- e) ali pride odškodnina v poštev ali ne.

§ 22. Ako je upravičenost do odškodnine dvomljiva, se skliče takoj odborova seja, ki odloča o tem z večino glasov.

§ 23. Ako se ugotovi, da je žival neozdravljiva, se jo odda mesarju ali pa zakolje doma. V poslednjem slučaju se meso lahko proda članom, ako lastnik ne zahteva mesa zase.

§ 24. Izkupiček od prodanega mesa se kot last prizadetega zavarovanca istemu takoj izroči na račun odškodnine, enako izkupiček za kožo.

Ako zavarovanec meso sam uporabi, se isto ceni in cenjeno vsoto odbije od odškodnine.

§ 25. Ostanek odškodnine oziroma cela odškodnina se izplača oškodovancu takoj iz zavarovanega fonda.

Ako je v fondu nezadosten znesek, dobi lastnik ostalo vsoto s pomočjo takojšnje zbirke pri vseh zavarovanih, ki se s tem pogodbeno obvežejo, takoj plačati prispevke na podlagi zneska, za katerega ima o dotično leto živino zavarovano. Ta prispevek se odmeri sorazmerno po cenilni vrednosti zavarovane živine vsakega zavarovanca. Tozadevno sestavi blagajnik točen seznam, iz katerega se razvidi razdelitev prispevkov na posamezne zavarovance. Blagajnik je dolžan, takoj nabrati te prispevke.

§ 26. Celotna odškodnina za ponesrečeno ali poginulo govedo znaša 80% od cenilne vrednosti, dognane ob poginu ali ponesrečbi.

20% cenilne vrednosti trpi oškodovanec sam v izogib morebitnim zlorabam na škodo drugih zavarovancev.

§ 27. Odškodnina se ne izplača v teh-le slučajih:

- a) ako se zavarovanec ni ravnal po določilih te pogodbe;
- b) ako pogine govedo vsled kake kužne bolezni ali požara;
- c) ako se dožene lastnikova krivda ali malomarnost.

Obračun imetja.

§ 28. Obračun imetja se vrši tekom enega meseca po končani pašni dobi. Blagajnik predloži nato

knjige in račune nadzorstvu v pregled. Nadzorstvo poda tozadevno poročilo na občnem zboru.

Odpoved zavarovanja.

§ 29. Zavarovanec, ki hoče izstopiti iz zavarovanja, mora odpoved te pogodbe naznaniti ustmeno načelniku v roku do 1. maja. Ako kdo odpove zavarovanje po tem roku, ne velja ta odpoved kot odpoved pogodbe za tekoče poslovno leto, temveč šele za prihodnje leto, tako da prenehajo zanj obveznosti pogodbe šele s koncem zavarovalnega roka tekočega poslovnega leta. Do te dobe nosi dotični ne glede na odpoved vse ugodnosti in dolžnosti, izvirajoče iz te pogodbe.

§ 30. Kdor odstopi od zavarovanja, se mu iz fonda povrne njegovi dotedanji prispevki.

§ 31. V slučaju opustitve zavarovanja pripada vse tozadevno premoženje in morebitne terjatve srenji vasi Begunje s pridržkom, da jih rabi srenja le za skupne koristi srenje, a jih ne razdeli med upravičence. Z dnem opustitve zavarovanja ugasnejo za zavarovance vse ugodnosti te pogodbe.

§ 32. Določbe te pogodbe vežejo zavarovance od dne podpisa pogodbe do dne sprejete odpovedi, smiselno s § 29., — ali do dne opustitve zavarovanja, — ali do dne izključitve iz zavarovanja (§ 15).

§ 33. Vsi stroški te listine se krijejo iz zavarovalnega fonda.

V spodaj sledeči razpredelnici naznačeni posestniki se s svojim podpisom obvezujejo, držati se vseh predstojajočih določil pogodbe za vzajemno zavarovanje živine v srenji Begunje.

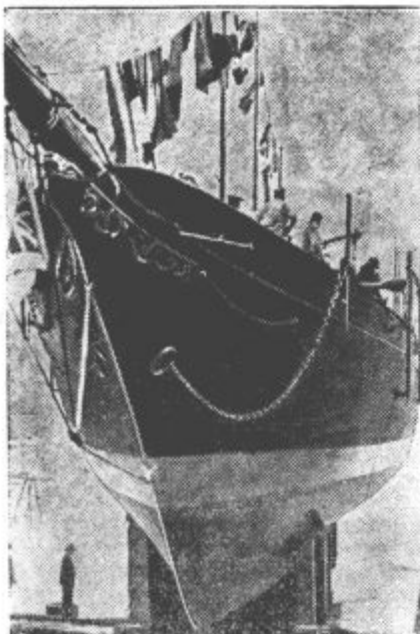
Dr. Ritter, direktor nemškega zunanjega ministrstva, ki je skupno z min. Curtiusom vodil v Nemčijo pogajanja za carinsko unijo z Avstrijo.

Schüller, šef dr. Schüller, ki je obenem z avstr. zunanjim min. dr. Schöbrom zaključil za Avstrijo pogajanja za sklenitev avstrijsko-nemške carinske unije.

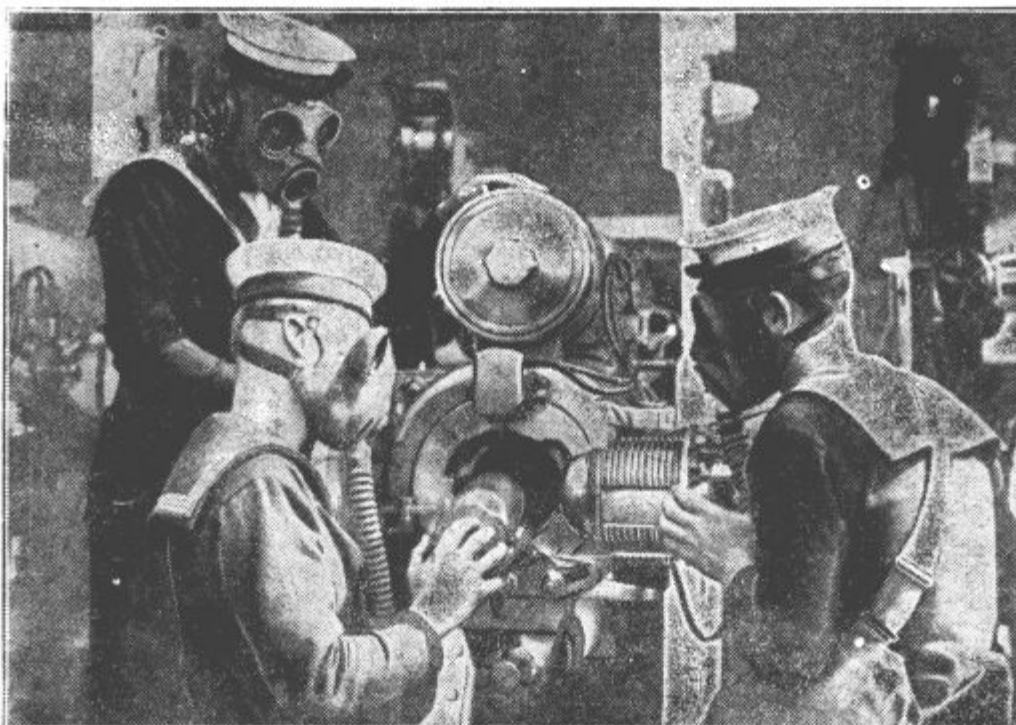
Sir Horace Rumbold, angleški poslanik v Berlinu, ki je napravil demarš pri nemški vladi radi avstr.-nemške carin. pogodbe.

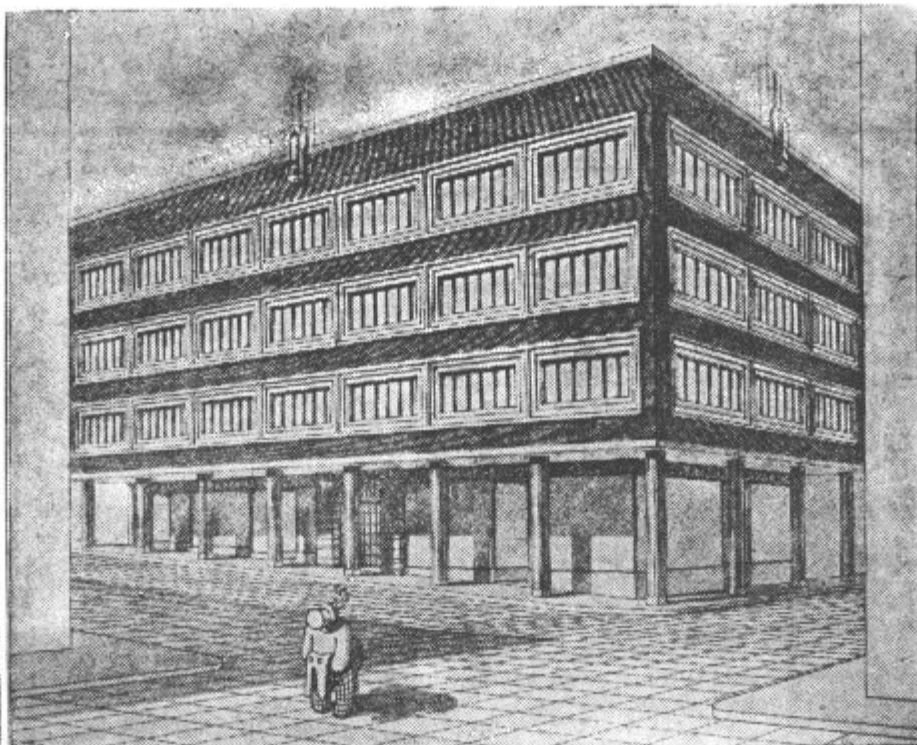
Angl. dirkač sir Malcolm Campbell pojde vsak čas na ladji »Sonia II« na Kokos-ske otoke, kjer bo iskal ogromni zlati zaklad, ki so ga tam zagrebli za časa južno-amer. bojov za neodvisnost.

Ponesrečeni italijanski letalec. Pri poskusnih vožnjah z neko novo vrsto letal so se ponesrečili letalci: polkovnik Maddalena, kapitan Cecconi in poročnik Damonte. Na sliki vidimo polkovnika Maddaleno, v okviru pa kapitana Cecconija.

Bodoča vojna na morju. — Slika kaže prizor iz zadnjih angleških pomorskih vaj pri Gibraltarju. Moštvo pri topovih nosi maske, da je zavarovano pred strupenimi plini.

Nova palača Banovinske hranilnice v Mariboru.

Stala bo na oglu Slovenske in Gosposke ulice. Načrte sta napravila inž. arh. J. Černigoj in inž. arh. L. Dev. Z gradbenimi deli bodo pričeli kmalu po Veliki noči in bo stavba do zime dogotovljena.

Dr. Edvard Beneš, češkoslov. zunanji minister, kateri je na seji glavnega odbora poslanske zbornice v Pragi dne 26. marca med drugim izjavil: »Nemško-avstrijski car. dogovor bo daleko-sežen dogodek v svojih političnih in gospodarskih posledicah, če res stopi v življenje«.

Franc Udrzal, min. predsednik češkoslovaške republike je izjavil povodom razgovora o načrtu avstrijsko-nemške carinske zveze med drugim: »Zgodilo se bo vse, da ostane češkoslovaška tudi še naprej otok miru in reda. Čas je, da pridemo že iz revolucijske v evolucijsko periodo. Tudi na gospodarskem polju morajo nehati povojni pojavi«.

Dr. Viljem Filchner, nemški raziskovalec neznanih krajev v Aziji. On in njegovi tovariši so morali prestatiti silne težave, preden so prišli vsi sestradani in raztrgani v Indijo.

Nesreča prevžitkarja. V bližini Rajhenburga je padel 10 m globoko v potok in utonil 70letni prevžitkar Franc Zakšek, ko se je vračal v mraku z dela domov.

Samomor novomeškega stražnika. Pretekli teden se je ustrelil v Novem mestu mestni stražnik Joželj Franc. Strel si je pogнал v glavo in poškodbi v nekaj urah podlegel. Vzrok samomora ni znan.

Toliko časa se je ženil, da je prišel v luknjo. Jožef Križnar je bil sodar v Dev. Mar. v Polju. Delo mu pa ni posebno dišalo in je pogruntal poseben način sleparije. Lepo se je napravil in se hodil ženit po kmetih. Petim kmetiskim dekletom je obljubil poroko in izvalil od njih na račun dote prav lepe zneske. Toda vsakokrat, ko se je bližal dan poroke, je ženin izginil brez sledu. Sodišče je pretekli tork prisodilo podjetnemu ženinu 20 mesecev robije, za tri leta izgubo državljanstvih pravic in poravnati mora škodo vsem petim žrtvam.

Umrli je v Travniku pri Loškem potoku ugledni posestnik, trgovec in načelnik posojilnice g. Ivan Lavrič v visoki starosti 79 let. Vrlega moža pošteniaka bo ohranila vsa okolica in vsi, ki so ga poznali, v trajnem spominu. Rodbini naše iskreno sožalje!

Propaganda za domače blago. Zagrebška trgovska zbornica je priredila v dneh od 30. marca do 4. aprila veliko propagando za domače industrijsko blago. Trgovci so v izložbeni okna razstavili samo domače izdelke, na kupce, to je konsumente, pa so naslovili poziv, da naj zahtevajo povsod le domače blago. Na ta način skušajo domači industriji, ki je itak že dovolj zaščiten po carini, dobičke še povečati s povečanim konsumom, da bi pa cene znižali, o tem nečejo pa ničesar slišati.

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz-Josef-ov« grenčice. »Franz-Josef-ov« voda radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz-Josef-ov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje specerijskih trgovinah.

Pokret zidanja samolastnih domov in brezobrestna posojila. Pokret zidanja samolastnih domov potom kolektivnega štedenja se je začel najprej na Angleškem (najstarejša angleška gradbena zadruga slavi 150-letnico obstoja). Pokret je bil pozneje prenešen v Ameriko, kjer obstoja že preko 100 let. Vsled velike stanovanjske bede se je ta pokret v povojnih letih razširil tudi v Nemčiji in Avstriji.

Delovanje vseh teh zadrug je bilo ustaljeno na obrestni podlagi. Ker je bilo plačevanje obresti vsled brezposelnosti in manjšega zaslužka vedno težje, so ustanovili pred 6 leti v Nemčiji zadrugo, ki je dajala svojim članom brezobrestna posojila. Dasiravno v začetku prezirana, se je zadruga hitro razširila po vsej Nemčiji in je do danes izplačala že preko 2500 milijonov dinarjev. V oktobru l. 1928 so ustanovili enako zadrugo tudi v Avstriji, ki je danes največja in ki je izplačala v tem kratkem času že preko 32 milijonov dinarjev brezobrestnega posojila. Ta posojila pa se ne dajejo samo za zidavo hiš, ampak tudi za nakup hiš in posestev, za prevzem obrestnih hipotek na hišah in posestvih ter za prevzem zapuščinskih bremen. Te dolgoletne izkušnje si je prisvojila v decembru l. 1930 ustanovljena zadruga »Jugrad«, jugoslovanska gradbena in kreditna zadruga, r. z. z. o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35/I, ki daje svojim članom brezobrestna posojila. Kako velikanske koristi bo zadruga za splošno gospodarstvo, lahko vsak sam presodi.

Otroci se najbolj veselijo, če morejo pomagati odraslim pri delu. Deca se rada igra in delo je zanjo resna igra. Zato naj otroci mirno pomagajo pri lahkem perilu, da spoznajo kakovost mila!

Občni zbor ljutomerske podružnice Vinarskega društva v Mariboru se vrši dne 6. aprila 1931 ob 9. uri v prostorih gostilne g. Rih. Wrega (Vaupotič) v Ljutomeru s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila funkcionarjev in odobritev računa, 2. referat sreskega kmetijskega referenta g. Žnideršiča o pomenu vinogradarske organizacije, 3. volitve v odbor, 4. Razprava o vinski razstavi in vinskem sejmu v Mariboru. F. Zemljčič, predsednik.

Glavna skupščina Sokola kraljevine Jugoslavije (SKJ) se je vršila preteklo nedeljo v Beogradu.

Avtomobil zgorel. Ko je šofer Jožef Osetič iz Dobrne vozil 21. marca dva potnika proti Velenju, se je med vožnjo vnel bencin v motorju; plamen se je naglo širil in povzročil tudi eksplozijo bencinskega rezervarja. Šofer je avto pravočasno ustavil, da sta se mogla potnika brez nevarnosti rešiti, avto pa je v kratkem času popolnoma zgorel.

Nevarno je obolel bolgarski ministrski predsednik Ljapčev. Vladina večina je radi njegove bolezn v skrbah, ker bi imel biti v kratkem predložen parlamentu zakon o volilni reformi z ozirom na bližajoče se državno-zborske volitve.

Garnizija v Novem mestu. Pretekli teden je prispelo v Novo mesto vojaštvo 40. pešpolka, kjer je ustanovljena nova garnizija. Mesto je bilo vse v zastavah, vojaštvu pa je priredilo prebivalstvo slovesen sprejem.

Vlom v leskovsko župnišče. Na župnišča so se spravili zadnje čase tatovi, kjer upajo na dober uspeh. Tako je bila izvršena prav posebno drzna tatvina v leskovskem župnišču pri Krškem. V pisarni je tat kar s sekuro odpiral mizne predale, odpiral blagajne in razmetaval po tleh, kar mu je prišlo pod roke. Denarja je odnesel okoli 500 Din, nato pa brez sledu izginil.

S čevljarškim nožem je prerezal prsni koš Klavžerjev Henrik iz Zdol. Pirševemu fantu tudi iz Zdol. Fant je s sosedovim šel vasovat, pa jih je omenjeni pričakal. Zanesli so ga potem na rjuhi, tiščoč rano, da mu ni iztekla kri, k znanem na Bučah, nakar so poslali po zdravnika v Kozje, da mu je zašil rano. Napadalca so takoj drugo jutro iskali orožniki na njegovem domu, on pa, videč jih, je skočil v gozd in na parno žago. Šele tam so ga uklenili ter izročili sodišču.

Smrt tihotapec. Finančni organi so prijeli v Dolini pri Dolnji Lendavi nekega moškega, ki je prodajal kresilne kamenčke. Pri preiskavi je možakar izjavil, da se piše Kozlar Andrej. Pri njem so našli 60 kresilnih kamnov. Finančni stražnik ga je po zaslišanju odvedel v žandarmerijsko stanico. Med potjo je Kozlar pobegnul in ker se ni hotel na večkratni stražnikov poziv ustaviti, je slednji oddal dva strela, od katerih ga je eden zadel v hrbet. Tihotapec je bil takoj mrtev. Nesrečni mož zapušča ženo in pet nepreiskanih otrok.

Zločinski požigalec. V Sv. Križu pri Litiji je neznana zločinska roka podtaknila ogenj v hiši trgovca in gostilničarja Roberta Vidmarja. Pogorela je vsa zaloga blaga in gostilniški inventar v vrednosti nad 100.000 dinarjev.

SEJMI:

- 5. aprila: Stara cerkev, Hotederšica;
- 8. aprila: Fram;
- 9. aprila: Nova cerkev;
- 11. aprila: Dobje.

VALUTE.

Dati moramo za:

1 nemško marko	Din	13'55
1 švicarski frank	„	10'94
1 avstrijski šiling	„	8'—
1 angleški funt	„	276'40
1 ameriški dolar	„	56'50
1 francoski frank	„	2'22
1 češkoslov. krono	„	1'68
1 italijansko liro	„	2'98

Po nesreči sanetila požar, čigar žrtev je sama postala. Starka Ana Fakinova iz Tlakovca pri Sevnici je grabila na travniku listje in drugo suhljad. Nagrabila je precejšen kup in ga nato zažgala. Ogenj se je pa hitro razširil na bližnji gozd in starka ga je hotela pogasiti. Revici se je pa vnela obleka in je živa zgorela. Ljudje, ki so prihiteli gasit gozdni požar, so našli ženo že mrtvo.

Huda konkurenca. V Malem Idješu v Bački sta se sprla dva trgovska potnika. Eden od njiju je kratkoma potegnil revolver in ustrelil svojega konkurenta.

Krono zadnjega georgijskega kralja so kmetje našli v severnem Kavkazu v nekem cestnem jarku. Krona se je nahajala do nedavna v nekem muzeju, odkoder je izginila. Njeno vrednost cenijo na 200.000 rubljev.

Dve žrtvi šmarnice. V Sp. Ložnici pri Slov. Bistrici se je dogodil pretekli teden dogodek, ki je silno razburil vso okolico in ki jasno priča o usodnih posledicah strupene šmarnice. Kmet Jakob Mlakar je prišel močno pijan domov 24. marca proti večeru. V svoji podivjanosti je začel preganjati otroke in ženo. Med tem je prišel mimo hiše sosed Fran Drozg, ki se je zavzel za ubogo ženo. Mlakar se je zapodil v soseda in mu zarinil nož v srce, ta mu je pa vrnil udarec z nožem v vrat. Oba sta se smrtno zadeta zgrudila na tla in obležala mrtva v mlakah krvi.

Romunski poslanci se tepejo. V romunskem parlamentu je liberalni poslanec Giuvvara ostro kritiziral vladu in rabil pri tem žaljive besede. Radi tega mu je predsednik parlamenta odvzel besedo. To je pa kritikujočega poslanca tako raztogotilo, da je stekel proti predsedniški mizi in vrget na tla volilno žaro. V tem mu je ohladil jezo neki poslanec s klofuto, kar je povzročilo v parlamentu splošen pretep. Poslanca Giuvvara so nezavestnega odnesli v bolnico.

Nezgodna na Wilkinsovi podmornici. Kapetan Wilkins, ki namerava še letošnje poletje dospeti na severni tečaj s podmornico »Nautilus«, je te dni napravil prvo preizkusno vožnjo. Pri tej priliki je padel v morje Jean Jules Verne, vnuk velikega francoskega romanopisca Julesa Vernea, in utonil. Jean Jules Verne bi se imel udeležiti ekspedicije na severni tečaj s kapitanom Wilkinsom.

Nemiri v Indiji. V indijskem mestu Cawnpuru so izbruhnili veliki nemiri med muslimani in Indi. Med njimi je prišlo do hudih pouličnih borb, v katerih je bilo ubitih 44 oseb in nad sto ranjenih. Posebno so divjali muslimani in strahovito morili indsko deco.

Mednarodna žitna konferenca je bila pretekli teden otvorjena v Rimu ob prisotnosti zastopnikov 46 držav. Konferenco je otvoril italijanski ministrski predsednik Benito Mussolini. Jugoslovanskemu zastopstvu na konferenci načeluje bivši minister dr. Frangeš.

Preureditev koledarja. Jugoslovanski odbor Mednarodne trgovske zbornice je dobil obvestilo, da se bo meseca julija t. l. vršila konferenca o vprašanju izenačenja koledarja in o ureditvi vprašanja premičnih praznikov.

Mati rodila sedmorčke. Listi poročajo, da je v portugalski vasi Ereyes neka mati rodila sedmorčke. Vsi otroci so bili ženskega spola in že ob rojstvu mrtvi.

Prometne olajšave za XI. Ljubljanski velesejem od 30. V. do 8. VI. 1931. Generalna direkcija državnih železnic je dovolila udeležencem XI. mednarodnega vzorčnega velesejma v Ljubljani 50 % popust v potniškem prometu za vse vrste in razrede vlakov izvzemši SOE. Olajšava velja za potovanje na velesejem od 26. maja do 8. junija, za povratek pa od 30. maja do 12. junija. Na podlagi sejemске legitimacije kupi potnik pri odhodu celo vozno karto do Ljubljane, ki mu potem velja za brezplačen povratek, ako dokaže, da je velesejem posetil. Za prevoz razstavnega blaga velja olajšava, predvidena v tarifi II. del odsek B-XIII.

Kdo je odkril Ameriko?

Učenjaki so se dolgo prepirali o tem, kdo je prvi sprožil misel, da bi se dalo priti v bogato Indijo preko Atlantskega morja: ali Krištof Kolumb ali pa slavni florentinski zemljepisec Toscanelli. Indija s svojim bajslavnim bogastvom je bila namreč v srednjem veku »obljubljena dežela« za vse, ki so hlepeli po naglem bogastvu. Danes prevladuje mnenje, da sta oba moža prišla na to misel neodvisno drug od drugega, Krištofu Kolumbu pa da je bilo dano, da je svojo misel tudi uresničil. Kolumb je tudi umrl v prepričanju, da je odkril pomorsko pot v Indijo in se ni prav nič zavedal, da je dežela, kamor je on prišel, nov del sveta.

V najnovejšem času pa je mladi braziljski učenjak Tozzi Calons začel trditi, da je bila Amerika, zlasti Brazilija, »odkrita« že 2000 let pred Kristusom. Te trditve sicer ni mogel še natančno dokazati, nemogoča pa tudi ni. Gotovo pa je, da je bila Amerika odkrita že zdavnaj pred Kolumbom, če že ni bila odkrita pred Kristusovim rojstvom.

Na Islandskem (to je otok daleč na severu Evrope) so namreč našli stare zapiske, iz katerih sledi, da so odkrili Islandci Ameriko vsaj že 500 let prej kakor Kolumb. Te stare zapiske je našel islandski škof Sveinsson pri kmetu Finsonu. Ta kmet je stanoval na malem otoku Flatey na zapadu Islandije. To je najobsežnejši islandski rokopis, kar jih poznamo. V rokopisu so napisane stare islandske pripovedke, napisali pa so jih škof Thordson in Thorhallson. In v teh zapiskih pripovedujejo tudi o odkritju Amerike.

Beremo pa v tem rokopisu, da je neki Erik s pridevkom »Rdeči« moral Islandijo zapustiti zaradi nekega zločina. Odjadril je proti zapadu in prišel je na otok Grenlandijo, kjer se je tudi naselil. Erikovi sinovi pa so jadrili še bolj proti zapadu in so prišli s 33 možmi najprej na polotok Labrador (danes pod Kanado), od tam pa na današnjo Novo Fundlandijo in na Novo Škotsko. Norvežan Thorfin pa je s 60 možmi potoval še dalje in je prišel v stik z ljudmi, ki so živeli samo od lova, mleka pa niso poznali. Iz vsega popisa teh ljudi se vidi, da so bili ti ljudje rdečepolti Indijanci.

Natančna preiskava rokopisa je dognala, da je bil napisan vsaj 500 let pred Kolumbom in zato je bila vsaj toliko stoletij poprej Amerika že odkrita.

Strah pred »novotarijami«.

Naši ljudje so razvpiti — in to deloma po pravici, kot veliki nasprotniki vsega, kar je novo. Ta strah je večinoma plod neke nam prirojene nezaupljivosti, je pa popolnoma napačen, ne pravičen in škodljiv.

Mi živimo danes v svetu, ki se vedno preraja in prenavlja. Kljub temu pa slišimo zlasti od starejših ljudi še vedno besede: »A, kaj — ta novotarija ni zame; po starem gre še vedno najbolje!«

Vzrok tega pojava je v tem, da dobimo za stvari, ki smo jih že dolgo vajeni, neko posebno ljubezen in spoštovanje. Le poglejmo n. pr., s kakšno ljubeznijo visé ljudje na starih zgradbah, zlasti v mestih. Če je kakšno poslopje še taka ovira za napredek, ga vendar ne podro, ampak rajše podro cel del mesta okoli kakšne stare zgradbe.

Ta ljubezen je do neke meje res upravičena, ker nas uči spoštovati to, kar so ustvarili naši predniki. Vendar pa ta ljubezen ne sme iti predaleč.

Če se n. pr. držimo v naših obratih tradovratno staroverskih strojev, namesto da bi delali po modernih metodah, potem gre ljubezen do starine le predaleč, kajti taka ljubezen je škodljiva. Ljubezen do starin ne sme nikdar pregloboko segati v naše vsakdanje življenje. Naše ženske imajo hvalevredno navado, da hranijo svoje poročne obleke

— vendar pa nobeni ne pride v glavo, da bi jo nosile po 20 letih takšno, kakršna je bila, ampak vsaka nosi moderno in praktično obleko. Tudi kakšen star koleselj kdo lahko visoko ceni, ker ga ima rad, ne vozi se pa nič več z njim, ampak ga le hrani; vozi se pa za vsakdanjo rabo z novim vozičkom.

Spoštovanje do vsega, kar je staro, je torej prav lepa stvar, nikdar pa ne sme to spoštovanje pregloboko posegati v naše praktično, vsakdanje življenje.

Zato pa je velika napaka naša vzgoja, da vzgajamo v šolah svoje otroke skoro le v spoštovanju in v ljubezni do preteklosti, popolnoma pa preziramo sedanost in bodočnost.

V spoštovanju do preteklosti vzgajajo mlade ljudi dandanes največ na višjih šolah. Ko pa stopijo fantje enkrat v praktično življenje, t. j. v sedanost, navadno vsaj spočetka niso za nikamor.

Zapomniti si moramo sledeče: Kdor pozna preteklost, ta še ne pozna sedanosti in še manj bodočnosti.

Ljudem se je zdelo včasih mnogo stvari »nemogočih«, ki so pa danes že vse mogoče in resnične. Vsako leto nam prinaša nove »čudeže«. »Kako naj se premika voz brez konj?« — tako so nekdanj modrovali naši predniki. Odgovor se je glasil: Železnica, avtomobil, letalo! — »Kako naj plove ladja brez jader?« — Odgovor. Parnik. »Kako naj govorim s človekom na 1000 kilometrov daleč?« — Odgovor: Telefon!

Takih vprašanj je še danes vse polno. Ljudje se vprašujejo: »Kako naj najdemo delo za brezposelne?« — In ljudje pravijo: »To je nemogoče!« — »Ali je mogoča dobra uprava brez politike?« — »Nemogoče!«

Tako govore seveda ljudje, ki imajo v glavi samo preteklost, nimajo pa nobenega duha in nobenega smisla za sedanost in za bodočnost. Taki ljudje so nerabni za moderno življenje, ker nosijo še vedno staromodno duševno obleko.

Zato se moramo zavedati, da niso nevarne moderne novotarije, pač pa je največji sovražnik našega napredka staromodnost in starokopitnost.

Predpust v Sibiriji.

Pri nas je tako, da predpustno veselje ne neha prej, dokler se ni prišlo vseh ljudi, kar jih živi na zapadu Evrope. Naše predpustno veselje pa se ustavi, ko pride do Urala, kjer je pokrajina le redko naseljena. Takoj zadaj za tistimi naselbinami pa se začne največje gozdovje na svetu, kar si ga moremo misliti. To gozdovje se razteza daleč na sever in na vzhod. Ob robu tega gozdovja pa leže male vasi, kjer praznujejo ljudje predpust čisto po svoje. Čeprav kaže toplomer v tistih krajih meseca februarja tudi po 50 stopinj mraza, se vendar ti ljudje ob svojem predpustu neskončno vesele.

Dva dni pred »maslenico« (naš pustni torek) se vrnejo možje domov, ki delajo v gozdu kar leto in dan. Že med potjo pa, ko se vračajo, se na vso moč napijejo in taki pridejo tudi domov, kjer jih njihove žene temu primerno seveda tudi sprejmejo. Možje pa ženskam precej surovih »pozdravov« ne zamerijo, ker je tamkaj že navada, da doma ukazujejo žene, kajti možje in konji so vedno v gozdu.

Ko so možje enkrat doma, se začno pripravljati na praznovanje. Najprej se kopajo v parnih kopelih, kar traja navadno cel dan, potem se pa preoblečejo. Ko so napravljeni, pa hajdi v gostilno. Tam pijejo neke vrste pivo ali »brago«, potem pa rusko »žganje« (»vodko«). Ko se dovolj navžijejo ene in druge pijače, začno ženske plesati — ampak ta ples ni ples naše vrste, ampak je le neko divje skakanje, da je človeka kar groza. Med plesom pojo in kriče, kar jim dajo prsa. Možje pa pijejo, dokler drug za drugim ne po-

padajo. Če pa kdo omaga, ga zavlečejo v kot, kjer se mirno prespi, drugi pa plešejo in pijejo naprej.

Mladina pa se zbira v vasi k plesu. Poiščejo si v ta namen največjo sobo, kjer se zbero dekleta, fantje pa sede za pečjo v svojih visokih kučmah in v visokih čevljih. Dekleta otvorijo ples, med plesom pa pojo svoje otožne melodije. Nato pa stopi fant za fantom počasi v kolobar in se postavi na stolček. Dekleta odajajo fantom svoje rute, ko pa je vse rute pobral, jih fant zopet vrača in vsako dekle poljubi.

Zadnji dan predpustnega veselja je nedelja. Takrat se vse vozi na saneh po vasi in veselja in poedin in pijače ni konca ne kraja.

Ko pa so predpustni dnevi pri kraju, gredo zopet vsi v svoje parne kopeli, potem pa se začne trdi post in še trše delo.

Smrdljiv sad.

Med sadeži, ki rastejo v Indiji, je najbolj znamenit sad, ki mu pravijo »durian« in prav malo je ljudi, ki so kaj napisali o Indiji, da ne bi omenjali v svojih knjigah tega sadu.

Prva poročila o tem sadu imamo iz 18. stoletja. Tista poročila pravijo, da je ta sad najokusnejši izmed vseh sadov na svetu. Smrdi sicer precej po gnili čebuli, toda kdor ga le enkrat pokusi, ga bo rajši užival kakor vsak drug sad. »Seveda, če pa prineseš ta sad s seboj v sobo,« piše neki holandski potnik iz tiste dobe, »bo soba tako smrdela, da takoj veš, kje jedo ta sad.« Tudi učeni angleški popotnik Cook piše, »da je ta sad spočetka za Evropejca neprijeten, ima pa okus, kakor mešanica iz smetane, sladkorja in čebule«.

Angleški naravoslovec Wallace pa je bil za ta sad ves navdušen. Mož pravi, da je durian tako dragocen, da se že samo zaradi njega izplača Angležem imeti v posesti Indijo. To je »kralj vseh sadežev«.

Mnogo Evropejcev, ki živijo v Indiji, se je res navadilo na uživanje tega sadu tako, da brez njega kar ne morejo živeti. Jemati ta sad s seboj na ladje pa je mornarjem prepovedano zaradi prehudega vonja. Zato si pomagajo pomorščaki tako, da oblože s tem sadom kak čoln, ki ga privežejo na ladjo, da ga ladja vleče za seboj.

Armade malih držav.

Dandanes, ko vse govori o razorožitvi, je zanimivo vedeti tudi to, kakšne armade vzdržujejo najmanjše države v Evropi.

Med male države spada v prvi vrsti republika San Marino. Ta država se je udeležila tudi svetovne vojne na strani antante. Armada republike San Marino šteje danes 9 kompanij, skupaj 950 mož in 38 častnikov. Armada se deli v takozvani »paradni oddelki«, ki vzdržuje le javni red in mir in nastopa pri raznih svečanostih, potem pa v »gardo velikega sveta«, ki opravlja službo v zbornici. Ostali del opravlja večinoma stražniško službo. Znamenita je tudi vojaška godba, ki šteje 212 mož. Ta oddelki »armade« ja pri domačem prebivalstvu najbolj priljubljen.

Precej manjša je armada republike Monako. Ta šteje celih 82 mož in 3 častnike. Glavna naloga te armade je, da oživlja ulice s svojimi pisanimi uniformami.

Najmlajša mala država v Evropi je vatikanska država. Tudi ta ima svojo armado, ki se deli na tri dele. V »plemenitaški gardi« služijo samo najvišji rimski plemenitaši, ki čutijo potrebo po sijajnih in razkošnih uniformah. »Švicarska garda« šteje 120 mož in opravlja stražniško službo v Vatikanu. Prava papeževa telesna straža pa šteje 53 mož.

Republika Lichtenstein pa je brez armade. Tudi milice nima in nihče ni vojaško izvežban, čeprav je vsak prebivalec dolžan, da v sili brani svojo domovino.

Gospodarstvo

Lado Jerše:

Na kmetijski razstavi v Novem Sadu.

V soboto, dne 14. t. m. je bila na slovesen način otvorjena kmetijska razstava v Novem Sadu. Tako kratko bi se dal samo v suhoparni kroniki zabeležiti dogodek, ki pa pomeni za dunavsko banovino zelo mnogo. Bil je to dogodek, ki znači prvi dan novega kmetijskega obdobja novosadskega okoliša in začetek kmetijskega preporoda.

Vsem plemenitim smotrom primerno je bilo otvoritveno slavlje. V prijaznem Novem Sadu so se že v zgodnjih dopoldanskih urah zbrali zastopniki kmetijskih ustanov dunavske banovine. Živinorejski oddelk kmetijskega ministrstva je zastopal načelnik g. dr. Lj. Prohaska, ki mu je pri otvoritvi pripadla častna naloga, da je zastopal kmetijskega ministra. Otvoritve se je udeležilo tudi 25 slušateljev Kmetijske fakultete iz Zagreba pod vodstvom gg. profesorjev dr. S. Ulmanský-a, Iv. Ritiga in dr. St. Poštića, ki so bili od prisotnih iskreno pozdravljeni. Razstavo je otvoril ban dunavske banovine, g. Sv. Matić ob prisotnosti zastopnikov kmetijskega ministrstva, kmetijskega oddelka banske uprave in velikega števila iz cele države.

Na razstavi si videl veliko število lepe plemenske živine, posebno goveje živine in svinj. Mnogo kupcev in interesentov je najboljše pričla, kako potrebna je bila razstava za kmetijstvo, osobito za našo živinorejo. V glavnem so bile zastopane pasme: Simodolsko govedo, ki spada brez dvoma med najboljše in za donosanje užitkov najbolj primerno živino, in prav zato uvajajo to živino v najrazličnejše kraje. Seveda simodolci ne dajejo povsod enakih užitkov in v isti množini, toda gotovo se obnesejo v krajih, kjer dobivajo dovolj tečne in posebno apna bogate krme. Tipična za Vojvodino je podolska pasma, precej podobna ogrski živini. Ima pa nižje noge in krajše rogove, ki so obrnjeni navzgor. Teh živali ne rabijo za mleko, boljše so za meso, za pitanje in za pridobivanje loja in kože. Izmed svinj je bila zastopana mangalica (mongolska vrsta). Mongolska vrsta je znana zlasti radi tega, ker je prav vztrajna in dobro utrjena za vse vremenske nepravilnosti. Mongolski prašiči so znani zlasti radi dobre kakovosti masti, ki jo dobivajo predvsem od obilne krme z želodom in turščico. Nadalje si videl nemško oplemeniteno svinjo, ki je razširjena po srednji in severni Evropi; se odlikuje zlasti po svojih izredno dolgih, širokih in daleč čez oči padajočih uhljih; dajo prav okusno, tenkovlaknato meso. Od velikih belih pasem si videl znane jorkširce, ki so nastali iz križanja dolgouhega prašiča s kitajskimi in romanskimi prašiči; so prav plodoviti, dajo dosti zrnatega mesa, a manj masti. Med večjimi angleškimi prašiči si opazil črne berkširce, ki imajo kratko glavo z ošiljenim rilcem, kratke, ošiljene, pokonci stoječe uhlje; so precej utrieni in se hitro razvijajo. Prišli so tudi v naše kraje, posebno v Srem radi oplemenitve mangalice; križanjem je nastala znana Pfeiferova svinja. Končno moramo še omeniti Cornwall-svinjo. Prvotni tip je došel iz Angleske v Nemčijo, pa odtam v naše kraje. Barve je črne, hitro raste in daje mnogo mesa. Njena glavna lastnost leži v veliki odpornosti proti boleznim.

Razstavljalci so bili povečini zadrugarji. Oni so dovedli svojo živino vsak za sebe ali pa kot člani posameznih zadrug skupno na razstavo. Med zadrugami si opazil »Savez stočarskih udrug« iz Zagreba (58 glav goveje

živine), »Središnje zadrugo za svinjogojstvo in marvogojstvo« iz Novega Sada (80 komadov svinj in 104 glav goveje živine) in »Savez stočarskih udrug« iz Sombora (80 glav goveje živine).

Dravska banovina je klasična poljedelska pokrajina. V njej vlada veliko nesorazmerje med poljedelstvom in živinorejo. Najlepše to dokazuje statistika obdelanih površin. Od celotne površine se obdeluje 90%, a v celi državi iznaša procent obdelane površine 46%. Današnja kmetijska kriza je obupna baš v krajih, kjer je poljedelstvo na najvišji stopnji (radi preniknih cen poljedelskih proizvodov), a živinoreja malo razvita. Zaradi tega posvečajo tamošnji kmetovalci v zadnjem času posebno pozornost živinoreji in sadjarstvu. Sicer je to odvisno od klimatskih in terenskih prilik, toda izkustva so pokazala, da so tudi za živinorejo ugodna tla. Če pogleda-

Iv. Šporer, abs. kmet. šole.

Skrajni čas prvega pretakanja vina.

Vsled težke in v čimdalje občutnejši meri nastopajoče krize, katera tako mučno obremenjuje sleherno vnovčevanje kmetijskih produktov, je ostalo našim vinogradnikom še vinskega pridelka v večjih množinah nevnovčenega, zlasti onim, ki razpolagajo s slabšo kvaliteto. Ti siromaki ponujajo dan za dnem ta svoj s krvavimi žulji pridelani produkt od gostilne do trgovca globoko pod višino svojih produkcijskih stroškov, a vsikdar se vračajo domov potrti in spehani s popolnim neuspehom in polno glavo mučnih skrbi za bodočnost. Poleg prodajnega neuspeha in skrbi za vsakdanje življenje obilnih družin mu preči še hujši udarec. Vsled nepoučenosti drži vinogradnik še sedaj svoje slabo vino na drožeh, ne zavedajoč se, da s tem čaka na neizogibne zle posledice. Nastopa že skoro čas drugega pretakanja, pa leži še toliko vina na drožeh.

Odzvali so se naši strokovnjaki svoji dolžnosti, ko je bil res pravi čas za prvo pretakanje vina, in nagovarjali vinogradnike s poučnimi članki po raznih časopisih, s predavanji in tečaji, toda njihovo prizadevanje je pri mnogih vinogradnikih ostalo neobdelano polje. Predvsem pri onih, ki so napram strokovnjakom nezaupljivi in ki se ravna po zastarelih navadah. Zavedni vinogradniki so posvečali prvemu pretakanju vso potrebno pažnjo in tudi to velevažno delo opravili o pravem času. Teh se gotovo moj članek ne tiče. Moj namen je zgolj ta, da bi po možnosti saj nekoliko vzdramil one, ki so kakor zabubleni v svoja zastarela načela, katera jih leto za letom vodijo neizbežno v škodo. Ker pa ravno naš »Kmetiski list« prodre že v sleherno hribovsko koč, naj pripomre, da bo s temi skromnimi vrsticami morda le koga napotil do spregleda.

Letošnje prvo pretakanje vina moramo smatrati za tem važnejše in nujnejše opravilo zaradi tega, ker je bila lanska jesen ob času trgatve neugodna, mokrotna, deževna, kar je povzročilo, da se je neomejeno razvijala grozdna gniloba. Prepričan sem, da večina, vsaj malih vinogradnikov, ni polagala dovoljne pažnje pri ločitvi gnilega grozdja od zdravega. Trgalo se je brez strogega odbiranja na splošno gnilo in zdravo grozdje skupaj. Razumljivo je, da zle posledice take trgatve ne bodo izostale. Vino iz take mešanice je pozneje podvrženo raznim napakam in boleznim. Zatorej, zapoznani vinogradniki, ne držite križem rok. Skrajni čas je, da ločite že vendar svoje vino od droži, še predno nastopi spomladna toplota, kajti ona daje potrebne pogoje, da se na drožeh naselijo škodljive glivice, ki bi vino skvarile. Da se temu neprijetnemu zlu izognemo, vino pretočimo na sledeči način:

Par dni pred pretakanjem, katero naj se

mo statistiko leta 1930., vidimo, da je bilo konj 333.779, goveje živine 401.064, koz 25 tisoč 694, svinj 771.749 in ovc 741.533. Iz tega jasno vidimo, da je prašičereja najbolj razvita. V zadnjem času se trudi banska uprava, da bi uvedla belo-sansko kozo, ki je doma v Švici in katero so uvajali tudi že v slovenske kraje za zboljšanje reje koz. Prirodne prilike so prizanesle v zadnjem času spremembe in vzbudile so zanimanje za živinorejo tako, da se javlja vedno več živinorejskih zadrug.

Razstava je pokazala sedanje stanje plemenske živine in vse pogoje za ugoden razvoj. Vzbudila je tudi zanimanje kmetovalcev, ki se še dosedaj niso pečali z živinorejo. Obenem se je razvila medsebojna tekma za najboljše plemensko živino. Končno moramo reči, da je Novi Sad naš bodoči živinorejski trg, ki bo nekoč igral veliko ulogo posebno za govejo živino in prašičerejo.

po možnosti vrši le v lepem vremenu, prezračimo, očistimo klet in posodo, katero bomo rabili pri pretakanju. Pripravimo in očistimo tudi razne pripomočke (pipe, razpršilnik, metlico in sesaljo), katere bomo rabili v to svrhu. Da pa si bomo na jasnem, kako eno ali drugo vino pretakati, si naredimo par dni popreje primerno poizkušnjo. V ta namen natočimo iz vsakega sode po en kozarec vina, katero je namenjeno za pretakanje, in ga postavimo na zračni prostor, lahko kar na dotični sod, iz katerega smo vino vzeli, da se izogne zamenjavi. Čez nekoliko časa (24 ur) nam bo vino takorekoč samo povedalo, kako naj izvajamo pretakanje.

V prvem slučaju se bo morda vino začelo od zgoraj čistiti, kar je znak, da dostop zraka vinu koristi. Tako vino bo kazalo med pretakanjem temeljito prezračiti. To izvedemo na ta način, da pritrdimo na pipo razpršilnik, kakršnega rabimo pri vrtnih zalivalkah. Vino teče iz razpršilnika v finih curkih, kar daje možnost temeljite prezračitve. Dostikrat pa takega razpršilnika vinogradnik nima pri rokah. Takrat naj se posluži metlice iz obeljenih in v vodi prekuhanih brezovih šibic, ali pa primerne lesene rešetke. Eno ali drugo naj pritrdi na škaf, kateri se postavi pod pipo. Tukaj teče vino v škaf v razpršeni obliki in se močno peni, pa tudi dovoljno nasrka zraka. Takoj po pretakanju bo vino res še bolj motno in — ubito — kot poprej zaradi izgube ogljikove kisline in vsled pri dostopu kisika strnjenih sluznin, ali čez kake tri tedne bomo šele opazili blagodejni učinek zraka. Vino, ki ima v tem odstavku opisane lastnosti, se ob pretakanju lahko nekoliko zažvepla, na 300 do 400 litrov en azbestni žvepleni trak. Znano je, da žveplo povzroča v vinu večjo stanovitnost in ga konservira (ohranja).

V drugem slučaju pa bomo opazili, da se vino v kozarcu ni nič spremenilo. To vino vsebuje gotovo še nekoliko sladkorja, ali snovi, ki se ne marajo izločiti, sluznin. Brezdvomno bo tudi temu vinu koristilo, da ga po zgoraj opisanem načinu prezračimo. Če pa bi vino še precej sladelo, bomo žveplanje opustili, kajti ono bi nam preprečilo dokipevanje, katero se pri takem vinu in v topli kleti po pretakanju rado razvije. Ako pa znamo, da je vino popolnoma pokipel, ga po že prej opisani zmernosti zažveplamo.

Tretji slučaj je običajen zlasti pri vinih, ki so iz slabodobiranega in blatnega grozdja. Taka vina močno porjavé. Pravimo vino je nategnulo barvo. Tako vino vsebuje neko kvasilo, tako znano »oksidazo«, ki povzročuje, da se pri dostopu zraka začne razkrajati razne v vinu se nahajajoče snovi, to so beljakovine, čreslovina in se razkrojene izločajo ter padajo kot blatu podobna gošča na dno kozarca. Ker na to vino prisotnost zraka slabo vpliva, ga

moramo po možnosti pretočiti brez dostopa zraka. V tem oziru je pač najboljša uporaba vinske sesalke. Tik ali neposredno pred pretakanjem takega vina moramo v to svrhu namenjene sode dobro zažveplati. Na 1 hl vsebine zažgemo en azbestni žvepleni trak. Ako bi žveplali preveč časa pred pretakanjem, se nam je bati, da se bo žveplov dvokis iz sode izkadi, odnosno izpremenil poprej, ko pride z njim vino v dotiko. Omeniti moram, da se vino močno navleče žveplovega plina z uporabo škropilne cevi. To je ozka, škropilniku podobna cev, katera se lahko pritrdi na lijak, da teče skozi njo vino v tenkih curkih v sod ter istočasno tudi izvrstno zažvepla.

Še o vzrokih sedanje krize.

V zadnjih številkah »Kmetkega lista« sem bral o gospodarski krizi in kje ji tiči vzrok.

Jaz bi nekaj vzrokov navedel:

Prvi vzrok bi bil po mojem mnenju tale: Vse bi rado igralo gospodo, vsak bi rad šel v višje šole, vsak se sramuje trdega dela, posebno kar se tiče kmečkega dela, in tako pridejo iz šol razni stanoviti ki ne ustvarjajo gospodnih dobrin. Preveč je takih ki se trudijo da dobijo kakšno mesto, akoravno spoštovanja za malo plačilo, zadovoljni so, da so le nameščenci čez nekaj časa pa trkajo na vsa vrata češ da je premalo in prosijo za večjo plačo.

Drugi vzrok je pa cena industrijskim izdelkom. Nam pada cena dnevno a v trgovini ne pade nič, posebno pri obleki ne. Tu ni prav, če boče vsak brez ozira na današnje razmere kupiti svoje bogastvo naprej v polni meri mi pa moramo pri najboljši varčnosti padati nazaj v dolgove. Kako pa tudi ne? Prodati se ne da nič, ako ima kdo še kaj vina za prodati — rad bi ga pritrgal sebi in svoji družini, samo da bi dobil kakšen dinar, ali ni mogoče ga prodati po najnižji ceni ne? s svinjami ni tudi nič, živina tudi ne zraste tako hitro, da bi se lahko vsako leto prodalo. Od kod bomo tedaj dobili za davke in za obleko, akoravno so ženske skrajšale krila za polovico, še vseeno ne moremo kupiti, da ne rečem potrebne, ampak najpotrebnejše obleke ne. Kaj nam je storiti malim posestnikom? Obupati? Prizadeti.

Vinska razstava v Mariboru.

Priprave za I. banovinsko vinsko razstavo in vinski sejem, ki bo od 10. do 12. maja 1931 v Mariboru v dvorani pivovarne »Union« na Aleksandrovi cesti, so v polnem teku. Pretečeni teden smo razposlali oficielne prijavnice vsem članom Vinarskega društva, ki so letos dali svoja vina na razstavo oziroma sejem. Če pa kdo prijavnice ni prejel, bodisi član ali nečlan Vinarskega društva, pa bi rad razstavil svoje vino, naj takoj piše po prijavnico Vinarskemu društvu za Dravsko banovino v Mariboru, katero mu prijavnico takoj pošlje. Pozvali smo tudi razne tvrdke narodnega gospodarstva, da nam pošljejo svoje oglase za katalog, katerega bomo izdali ob priliki vinske razstave in sejma v veliki nakladi. Vse tvrdke, ki našega poziva niso prejele in pravilno cenijo vrednost oglaševanja, vabimo tem potom, da nam pošljejo svoje oglase v objavo. Vinarska podružnica v Gornji Radgoni bo v svojem področju zbrala vina, namenjena za razstavo in sejem, v Gornji Radgoni in jih bo skupno poslala v Maribor. Enako postopanje priporočamo vsem drugim Vinarskim podružnicam. Kjer pa še Vinarskih podružnic ni, tam se naj vinogradniki razstavljalci zmenijo med seboj za sličen postopek in pošljejo svoja vina istotako skupno na razstavo in sejem v Maribor. Opremnimi stroški bodo na ta način manjši. — Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru.

Kmetijska nadaljevalna šola na Skaručni.
Kmetijska nadaljevalna šola na Skaručni je zaključila letošnje šolsko leto v nedeljo dne 22. t. m. z zelo zanimivim in poučnim predavanjem o sadjarstvu, ki ga je priredil gospod ing. Skubic. Med šolskim letom, ki je trajalo 5 mesecev, so predavali ob navzočnosti povprečno 50-tih poslušalcev, še sledeči gg. predavatelji: ing. Eiselt o živinoreji in mlekarstvu, živinozdravnik dr. Ravtar o veterinarstvu, strokovni učitelj Okoren o čebelarstvu, ravnatelj kmetijske družbe v Ljubljani ing. Lah o travništvu ter strokovni tajnik kmetijske družbe Kafol o živinoreji. Ostale predmete je poučeval voditelj kmet. nad. šole Gvidon Pahor. Za pouk o sadjarstvu, ki se je vršil tudi praktično, se je uporabljala šolska drevesnica, obsegajoča nad 1000 visokih in nizko debelih dreves. Pod vodstvom voditelja šole se je vršila ekskurzija na Grm pri Novem mestu. Gg. ravnatelj tamkajšnje kmet. šole ing. Kotlovšek in strok. učitelj Flego, sta udeležencem razkazala vse potrebno, med drugim vzorno urejene sadovnjake in na novo zidane svinjake. Nadalje se je kmetijska šola ogledala žrebnarstvo in pivovarno v Ljubljani, ter hleve, živino in orodje na posestvih g. barona Lazarinija in g. župana Burgarja v Smledniku. Na posestvu gospe Souvanove v bližini Homca pa so si tečajniki ogledali vzorno oskrbovano živino montafonske pasme. Tudi kmetijskega zbora v Zagrebu so se udeležili skupno naši fantje in mošje. Vsem gg. predavateljem in gg., ki so nam na ekskurzijah pripomogli, da je dosegla kmetijska nadaljevalna šola svoj namen, se vodstvo v imenu vseh udeležencev najlenše zahvaljuje. — Gvidon Pahor, vodja kmetijske nadaljevalne šole.

Sedemtedenski kmetijski tečaj v Cerkljah pri Kranju. V kranjskem okraju se je vršil letošnji zimski kmet. tečaj v najbolj izrazitem središču poljedelstva in živinoreje, v Cerkljah pri Kranju. Prireditelj je trajala od 22.

januarja do 7. marca t. l. Pouk je obsegal vse splošne in specialne kmetijske panoge, poleg tega pa tudi zdravstvo, obč. upravo, civilno pravo, najpotrebnejše znanje o davkih, kmetijsko spisje in kmetijsko računstvo. Vsega pouka je bilo 51 ur, ne všteti poučno filmsko predavanje dne 21. febr. t. l. Na tečaju so poučevali gg. sekretar dr. Ivan Zobec, kmet. ref. Josip Sustič, veter. refer. Vinko Bedenk, šumar. ref. ing. Kraut, šol. uprav. Josip Lapajne, san. ref. dr. Fajdiga, sodni svetnik dr. Jurij Gregorc in davč. uprav. Anton Čebulj. Udeležba je bila nad vse pričakovanje dobra in je znašala v najslabšem slučaju 70, največ 400, a povprečno po 132 oseb obeh spolov. Ogromno zanimanje je vladalo za kmetijski poučni film nemškega kali-sindikata, ki ga je spretno predvajal ravnatelj agrikulturno-kemičnega urada v Zagrebu g. Konrad Pučnik. Pri kmetijsko-strokovnih predavanjih je kmetijski referent razdelil koncem vsakega predavanja obilico kratkih poučnih navodil, sestavljenih nalašč za ta namen, da ohranijo udeležniki v spominu čim več naukov. Dne 7. marca t. l. je sreski načelnik g. Franc Znidarčič zaključil tečaj ob navzočnosti občinskih odborov iz Cerklj in Velesovega, obeh županov, učitelstva in duhovščine. V daljšem govoru je poudaril važnost kmetijskih tečajev za povzdigo gospodarske kulture naroda in podčrtal plodonosnost specialne kmetijske zakonodaje. V imenu kraljevske banske uprave, ki je priredila tečaj, se je zahvalil krajevnim činiteljem, ki so z neumorno propagando doprinesli, da je dosegel tečaj naravnost rekorden obisk stalnih udeležencev. Posebej se je zahvalil organizatorju in voditelju tečaja kmet. ref. g. Josipu Sustiču. Pri slovesnem zaključku so spregovorili tehtne besede tudi še šolski upravitelj g. Josip Lapajne, g. župnik Doktorič, g. kaplan Grčar, župan g. Murnik in kmet. ref. g. Jos. Sustič. Udeležence je na to fotografiral fotograf iz Kranja kar v dveh ločenih skupinah, ker za eno skupino je bila udeležba prevelika.

Obvestilo!

Dne 26. marca so vse tovarne usn a **dvignile cene** podplatom zaenkrat Din 5.— od kg.

Mi pa obdržimo **stare cene** za vse vrste čevljev, nekatere smo pa še znižali.

Za pomlad pa smo naredili nove krasne artikle in jih prodajamo:

Ženske modne čevlje od **Din 110.—** naprej
Moške modne čevlje od **Din 130.—** naprej.
Otroške modne čevlje od **Din 40.—** naprej.

Razen tega pa 400 nagrad od Din 5—200, ki se na Veliko noč v vseh časopisih objavijo.

**Detajlna prodaja čevljev
pri Pollaku
Dunajska cesta 23, dvorišče**

Janko Češnik

Ljubljana
Lingerjeva - Stritarjeva ulica.

Pozor!

Pred nakupom svojih potrebščin za pomlad in poletje, za ženske in moške obleke ogledajte si mojo lepo zalogo na novejšega blaga kakor: blaga za ženske obleke in plašče (montelne), perilne svile, žameta, delena in drugega. Za moške obleke: modno sukno (štof), ševiot od 60 Din naprej, modni kumgarn, ševiot za modne in športne obleke od 100 Din naprej. Največja izbira svilnatih, volnenih šerp in rut.

Samo češko in angleško blago!

Poštenost mojega podjetja je znana.

POLNOMASTNI,
POLMASTNI in
TRAPISTOVSKI

SIR

ima stalno v zalogi po
zelo ugodnih cenah.

EKONOM

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 7

Kajenje je strup!

Vsakdo se lahko odvadi zdravju škodljivega kajenja ali kajenje poljubno omeji s pomočjo naših »Ex«-tablet. Z uporabljanjem »Ex«-tablet postane tudi najbolj strastni kadilec nekadilec! Popolnoma neškodljivo sredstvo (se ne pogoitne). 1 omet 30 Din in poština, vse zdravljenje 5 ometov za 145 Din franko (10 ometov za zelo strastne kadilce 250 Din). Naslov za naročila: »AURORA« Sek. 71, Novi Sad, Železniška 38. — Zoper pijančljivost: »Trezvenol«, sigurno učinkujoče neškodljivo sredstvo, steklenica 75 Din. Celo zdravljenje 3 steklenice za 200 Din.

1000 Din tedensko

zaslužite z obiskovanjem v Vašem okraju. Znamko za odgovor. TOVARNA KOSMOS Ljubljana, p. pred. 307.

Oblastveno koncesionirana
šoferska šola
GOJKO PIPENBACHER
Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta št. 12
Zahtevajte informacije

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih
strojev, separatorjev,
koles, gramofonov,
elektrotehničnih pred-
metov i. t. d. pod zelo
ugodnimi pogoji
s p r e j m e m o.

»CENTRA« trgovina
šivalnih strojev i. t. d.
Ljubljana,
Poštni predal 248.

Naročajte

»Grudo!«

T
U
D
I
V
I

boste bolj elegantno oblečeni in
si boste prihranili še mnogo de-
narja, ako pišete na Trgovski dom
Stermecki po veliki, novo ko-
lekciji svile, volne, delena, eta-
mina in drugih modernih tkanin za
damske obleke.

**Trgovski dom
STERMECKI**

Celje št. 63

Vzorci in veliki ilustr. cenik zastoj!

Kako pridelati mnogo dobrega blaga?

Vzemimo na pomoč ona tehnična sredstva, ki povzročajo večje in boljše
pridelke, obenem pa zmanjšajo pridelovalne stroške. Eno teh sredstev je:

Apneni dušik, ki vsebuje 16-20% dušika in do 70% apna, to je skupno 80-90% rastlinske hrane. Apneni dušik vpliva blagodejno na vse posevke. Travniki dajo bujno in dobro seno. Na njivah, vino-
gradih in sadonosnikih povzroči apneni dušik večji pridelek tako kakovostno kakor količinsko.

Nitrofoskal-Ruše pa vsebuje vso potrebno rastlinsko hrano: dušik, fosforno kislino, kalij in apno. Vseled tega nadomestuje vsa ostala enostranska umetna gnojila in je prikladno za vse posevke in vsako zemljo.

Apneni dušik in Nitrofoskal-Ruše se lahko naroči pri »EKONOM-u«, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7, ali pa pri:

Tvornici za dušik d. d., Ruše pri Mariboru

ki raziskuje tudi zemljo in daje navodila za umno uporabo umetnih gnojil.

Za travnike in deteljišča uporabljajte

Superfosfat,

za vinograde, krompir, koruzo in povrtnino je najbolje
polno gnojenje, katero se izvrši v obliki mešanice

KAS

ali

»Herkules«
(organski KAS)

Superfosfat, KAS, Herkules, kakor tudi vsa ostala
umetna gnojila nudi po najpovoljnejši ceni

„FOSFAT“ D. D.

za promet in trgovino z umetnimi gnojili

Zagreb, Mažuraničev trg 6

Brzjavlj: Fosfat - Zagreb

Telefon: 29-13

Vsa pojasnila brezplačno.

Zastopstva v vseh večjih mestih.

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v
Ljubljani Kolodvorska ulica št. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse
vrste deželnih pridelkov, naj-
finejšo banaško in domačo
moko, koruzo, krmila, špe-
cerijsko blago in ostale v to
stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA
vseh vrst umetnih
gnojil, modre galice
ter najboljšega tr-
boveljskega in split-
skega portland ce-
menta.

Ah, Zlatica, res srčan je otrok,
brezskrbno, srečno raja naokrog,
sej čus ima, ker v šolo se n' hodi
najraje pa pri pranju z mamo brodi.

In vedno prigovarja sredi pranja:
»To tudi zate je še pol igranja!«
»Seveda, Zlatica — ji pravi mama —
»le uči se, kako boš prala sama!«

Oj Zlatica — glas gre okrog:
nad vse je terpentinsko milo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Zlatorog

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

Na
malo!
Na
veliko!

Ustanovljeno
1839

Lep češki
semenski oves

vedno v zalogi

EKONOM, Ljubljana
Kolodvorska ulica 7

Nakup — Prodaja — Najem —

Zamenjava! posestev, hiš, stavbišč,
trgovin, gostiln, mli-
nov, i. t. d. — Solidna postrežba.

Posredovalnica „MARSTAN“

MARIBOR, Koroška cesta 10

ŠIVALNI STROJI

„GRITZNER“

„ADLER“

In kolesa,

najboljši material,

precizna konstrukcija, krasna

oprema ter najnižja cena

so samo pri

Veletna garancija!
Peak v vsenja brezplačno!

Jos. Petelinc, Ljubljana

ob vodi, v bližini Pražernovega spomenika

RADIOBALZAMIKA
ZANESLJIVO
SREDSTVO
PROTI REVMAZMU
PREHLADU in ISHIJASU.
LABORATORIJ
BEOGRAD
DOBIJA SE V VSEH LEKARNAH PO CENI DIN. 75

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem
hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovenska gradbena in kreditna zadruga
r. z. z. o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ul. 35/I

Krajevno zastopstvo: Maribor, Aleksandrova 48

Pravila proti plačilu Din 5- v znamkah. Za odgovor
prosimo znamko. / Uradne ure od 8-12 in od 14-18.

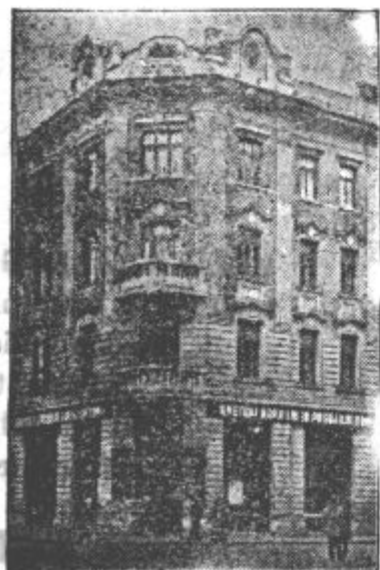
Gorenjci!

Vseh vrst umetna gnojila, semena in
druge predmete dobite po najugodnejših cenah pri

A. Jeglič

Lesce pri Bledu

ZALOGA: stavbnega materiala,
trboveljskega cementa,
zidne in strešne opeke

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzjavni: „KMETSKI DOM“

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Telefon številka 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5 1/2 %, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 %, brez odbitka davka na rento

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev

Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvo, na
vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji
BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8-12 1/2, in od 3-4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8-12 1/2.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

